

Transcriptie

Opdrachtgever	RIVM - Centrum Voeding Preventie en Zorg (VPZ)
Omschrijving opname	Onderzoek RIVM en WUR naar ervaringen Corona – Focusgroep 3
Tijdsduur	111 minuten
Bestandsnaam	F3
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om – voor zover mogelijk – ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De meeste taalfouten van sprekers zijn gecorrigeerd. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Het Notuleercentrum, Leersum - Utrecht

Aanwezig

Interviewer
Respondent 1
Respondent 2
Respondent 3
Respondent 4
Respondent 5
Respondent 6
Whiteboardnotulist

*** Start transcriptie

Interviewer

Het ziet eruit of het zo goed is. Dankjewel. Wat we vandaag gaan doen? Een focusgroep over de coronamaatregelen en de effecten die dat heeft gehad voor jullie. We zijn ontzettend benieuwd naar jullie ervaringen van de afgelopen, toch wel, anderhalf jaar. Zowel de positieve ervaringen als de uitdagingen die jullie hebben gehad, hoe jullie daarmee om zijn gegaan. We willen afsluiten met een blik op de toekomst om te kijken hoe het beter zou kunnen en hoe we in de toekomst met dit soort crisissen om kunnen gaan. Het thema veerkracht komt straks nog aan bod. Dat zijn de onderwerpen waar we het vandaag over gaan hebben. Het gaat dus heel erg over jullie ervaringen. Het gaat niet over... Het is geen kwestie van goede of foute antwoorden. Ik ben hier om het gesprek te leiden, maar voel je gewoon vrij om met elkaar in gesprek te gaan en te zijn over dit onderwerp. Ik wil beginnen met een voorstelronde. NAAM, mag ik bij jou beginnen?

Respondent 1

Ja. Ik ben NAAM. Ik kom uit Amsterdam. Ik ben eigenlijk beeldend kunstenaar en ik ben alleenstaand. Ik weet niet of dat genoeg is, toch? Of wil je meer weten?

Interviewer

Ja, dankjewel. Dankjewel.

Respondent 2

Hoi, ik ben NAAM. Ik woon ook in Amsterdam. Ik heb twee dochters van elf en veertien. Ik ben alleen met hen. Ik ben sinds deze maand niet-werkzaam. Ik heb zzp-plannen als pedagoog. Ik heb de afgelopen twee jaar in het Hbo-onderwijs gewerkt achter de computer, onlineonderwijs geven dus. Nu even andere plannen aan het maken.

Interviewer

Dankjewel.

Respondent 2

Ja.

Interviewer

NAAM.

Respondent 3

Ik ben NAAM, tweeëndertig (32) jaar jong en ik woon met vijf anderen, onder wie mijn vriendin in De Baarsjes. Ik hou van sporten, voetballen. Ik ben nu geblesseerd, maar, even kijken...

Respondent 2

Waar voetbal je?

Respondent 3

V.V.A./Spartaan.

Respondent 2

Oké.

Respondent?

O ja.

Respondent 3

En ik ben ambtenaar bij het UWV, maar ik ben nu eigenlijk aan het vertrekken daar om iets anders te gaan doen. Dus, zo'n beetje.

Interviewer

Dankjewel.

Respondent 4

Ik ben NAAM, eenenvijftig (51). Ik heb een dochter van vierentwintig (24), een zoon van zes en een dochter van bijna drie. Geregistreerd partnerschap. Ik kom uit Amsterdam, geboren en getogen. Ik ben docent op het Mbo op een uitvalvoorziening. Dat wil zeggen dat ik met studenten werk die nergens anders terecht kunnen. Licht verstandelijk beperkt, jeugddelinquenten, ex-jeugddelinquenten, tienermoeders, tuig van de richel. Maar ik hou wel van ze, met heel mijn hart.

Respondent 5

Nou, ik ben NAAM. Ik woon ook in Amsterdam. Ik woon samen en heb twee kinderen van zes en acht, twee jongens. Ik werk als IT-auditor bij een grote bank.

Respondent 6

Ik ben NAAM. Ik woon nu vijfentwintig (25) jaar in Amsterdam. Ik woon als alleenstaande moeder met twee thuiswonende kinderen. Een tweeling van zeventien, die nog voltijd onderwijs hebben. Ik werk voor een internationaal softwarebedrijf, nog steeds thuis. Dat is een tijdje geweest. Dus dat ben ik.

Interviewer

Dankjewel. Nou, wat jullie achter jullie zien is een poster die we hebben gemaakt, met een beetje samengevat de maatregelen van de afgelopen anderhalf jaar. Wat jullie in het rood zien, zijn de lockdowns eigenlijk, of de maatregelen die steeds strenger worden en in het groen zijn de versoepelingen te zien. Zoals jullie kunnen zien, kunnen we eigenlijk over een soort van... De eerste en tweede golf zijn, denk ik, voor iedereen wel bekend. Misschien dat we afgelopen zomer over een soort van derde golf kunnen spreken met de strenge regels voor de horeca en de sluiting van de discotheken. En daartussen de versoepelingsfasen. Dat is zodat we bij de vragen een beetje kunnen kijken of de veranderingen er ook zijn geweest in jullie ervaringen over de afgelopen tijd. Dan wil ik beginnen met... Zijn hier eigenlijk nog vragen over?

Respondent 6

Ja, we zien eigenlijk helemaal niks over vaccinatie op het grafiekje.

Interviewer

Nee. Nee, dat klopt. Dat is ook niet een maatregel die we voor nu hebben in ons onderzoek. Nee, dat klopt.

Respondent 3

Wat noem je de eerste golf? Dat eerste kleine heuveltje?

Interviewer

Ja. Dat heuveltje, dat zijn eigenlijk, zeg maar, de besmettingsgolf. Dat is wel heel interessant om te zien.

Respondent 6

Toen was het zo klein.

Interviewer

Toen het aantal besmettingen inderdaad niet heel erg hoog was.

Respondent 5

Heb je dat gemeten of...?

Respondent 2

Dat wist je natuurlijk nog niet, omdat je niet alles gemeten kon worden.

Interviewer

Nee, omdat niet alles meegenomen en niet alles getest kon worden.

Respondent 5

Ja, ja, oké. Qua beleving was die niet zoveel kleiner dan die daar.

Respondent 4

Maar puur vanwege het meten.

Respondent 2

Ja, nu zitten we echt in de bergen hè. Dat was maar een heuveltje.

Interviewer

Ja, ja. Zijn er verder nog vragen. Dan ben ik eerst heel erg benieuwd om van jullie te horen of jullie iets kunnen vertellen over de positieve ervaringen die jullie in de coronacrisis hebben beleefd. De positieve effecten die het voor jullie heeft gehad.

Respondent 6

Ik zou een heel anderhalf uur kunnen volpraten met dat, maar ik kan het samenvatten.

Interviewer

Dat zou fijn zijn.

Respondent 6

Ja, ik werk voor een softwarebedrijf. Voorheen moest ik op en neer naar Alkmaar om in een kantoor op een grote werkvloer te zitten met allemaal lawaai om ons heen. Ik was zo blij om thuis te kunnen werken. Want dan kreeg ik in totaal op werkdagen drie uur van mijn leven terug. Dan kon ik meer tijd bij mijn kind, meer tijd buiten, iets meer focussen op mijn werk. Als alleenstaande moeder kon ik allerlei dingen op werkdagen doen waarmee ik normaal moest wachten tot ik helemaal doodmoe thuis de trein uitstapte. De was, het schoonmaken, boodschappen doen, al dat soort dingen. Ik werk bij een groot softwarebedrijf. De meeste van mijn collega's zijn mannen en die hebben een vrouw om dat voor hem te doen. Ik ben de vrouw en ik ben ook de werknemer, dus in die zin heb ik veel meer van mijn leven terug. Ook meer tijd met mijn kinderen, omdat ze allebei online school hadden. Om meer te zien waar ze mee bezig waren. Meer gesprekjes die je hebt, gesprekjes tussendoor. Omdat ik thuiswerkte, konden mijn kinderen, ze zijn jongvolwassen, inzien wat mijn volwassen werk inhoudt. Dat is... Wat hadden we voor de crisis? We hadden dan... Je kon je kind een keer naar je werk meenemen. Dat was maar één dagje. Maar ze zien nu precies wat kantoorwerk of softwarewerk inhoudt. Ja, ik zou door kunnen gaan, maar ik wil dat anderen ook dingen kunnen zeggen. Positief, niet voor mij persoonlijk... Dit was allemaal over mij persoonlijk. Maar ja, voor het milieu... We hebben dus eigenlijk gezien in dat eerste miniheuveltje dat er veel minder uitstoot was. We hebben ook

kunnen zien in het onderwijs... Al is het superpijnlijk, het is mogelijk om voor een korte tijd online onderwijs te geven. Of het goed is of niet, daar laat ik geen oordeel over uit. Dat laat ik aan de professionals over. Maar ja, voor de wereld... Veel mensen hebben hun eigen buurt kunnen herontdekken. Hun burens herontdekken. Wat zeggen jullie in het Nederlands? Beter een dichtbij buur dan een verre vriend.

Respondent 4

Ja, zo is het wel ja.

Respondent 6

Ja, zeker veel meer waardering voor de natuur. Dat je niet, op zich, iets hoeft te consumeren om te kunnen genieten van buiten zijn. Ik hou het daarbij voor nu.

Respondent 4

Nou, wat er voor mij positief was, is dat ik de tijd heb genomen om aan zelfontwikkeling te doen. Heel veel gelezen, in mijzelf geïnvesteerd, tijd met de familie doorgebracht. Sowieso deed ik al genoeg voor het milieu. Ik ben vegan en ik fiets, dus dat was voor mij hetzelfde gebleven. Dat is wel het meest positieve. Ja, zeker.

Respondent 5

Ja, voor mij ook veel meer tijd met mijn kinderen. De band wordt er automatisch beter door. Je gaat met ze mee naar sport, alles op de fiets, we laten de auto heel veel staan, zeg maar. De natuur ook opzoeken met ze, want ja, alles is eigenlijk verder dicht. Er was een tijdje dat ik... Ik heb... Op een gegeven moment dat ik, ik moet iets anders doen wat ik erbij kan nemen om de tijd een beetje op te vullen. Toen heb ik mijn motorrijbewijs gehaald. Ja.

Interviewer

Heb jij ervaringen?

Respondent 1

Ja, ik ben toch wel mezelf in het begin goed tegengekomen vanwege mijn slechte immuunsysteem. Best wel eng allemaal. Maar uiteindelijk heel veel, ook bij de School of Life, hele gave cursussen gedaan. En toch meer geïnvesteerd in mijzelf. Ik geef zelf ook filosofie cursussen, dus eigenlijk kwam het me allemaal al heel bekend voor, maar toch goed om dat eens allemaal op een rijtje te krijgen. Veel meer tijd gaan besteden aan kunst en ook daarin flinke stappen kunnen zetten, doordat er toch meer rust is eigenlijk. En minder afleiding. Ik ben me eigenlijk over die anderhalf jaar gelukkiger gaan voelen. Ondanks vreselijks downs, maar goed. Al met al moet ik nu zeggen dat ik me best happy voel. Ik ben ook meer van Amsterdam gaan houden. Ik vond de perioden zonder vliegtuigen heel erg fijn slapen.

Respondent 6

O God, ja.

Respondent 1

Die wil ik gewoon terug. En natuur... Dat doe ik al heel veel. Dat was voor mij niet echt meer. Ik heb wel... Ik ben slecht ter been, dus ik ben... Mijn boodschappen heb ik bijvoorbeeld laten bezorgen, waardoor ik veel meer tijd kreeg om te wandelen. Alle energie die ik aan dat soort onzin-dingen kwijtraakte... Ik heb het veel makkelijker geregeld nu. Ik moet zeggen dat dat wel een andere manier van leven is geworden.

Respondent 2

Ik merkte vooral dat het lekker was dat die druk even wegviel. Dus dat hele drukke leven... Dat je gewoon een heleboel niet meer kon. De druk viel weg, ofzo. Er kwam een soort rust, een soort opluchting van, ah lekker. Eigenlijk bijna een vakantiegevoel in het begin, ook al moesten wij supersnel digitaliseren natuurlijk, in het onderwijs. Dan moet je daar ook wel helemaal in, maar ik merkte toch wel dat ik, ja, de rat race een beetje uit ben. Dat vond ik wel heel prettig ja. Ik had... Ik heb wel gelijk de beslissing genomen om naar mijn moeder te gaan in Noord-Holland. Zij heeft een groter huis en een grotere tuin en zo. Ik heb daar de eerste twee maanden gezeten, want ik zag het toch niet zo zitten driehoog in Amsterdam. Daar had ik ineens allemaal tijd voor dingen die altijd op mijn lijstje staan, zoals koken, gerechten en hardlopen. Je hebt ineens tijd voor dat soort dingen ofzo,

die altijd op mijn wensenlijstje stonden, maar waar ik nooit aan toe kwam. Hetzelfde als wat jij hebt als alleenstaande moeder. Dat vond ik eigenlijk wel... Qua contact met mijn kinderen herken ik minder, omdat ik sowieso al regelmatig thuis kon zijn. Ik was niet fulltime aan het werk. Dus dat contact... Ja, ik vond het ook wel waardevol om weer eens thuis te wonen bij mijn moeder. Dat was niet altijd makkelijk, maar ook wel weer waardevol, zeg maar. Ook het consumisme... Het niet altijd maar iets willen consumeren ofzo. Dat heeft financieel ook voordelen gehad.

Respondent 6

Ja, herkenbaar. Ja.

Respondent 2

Als je niet meer naar cafés kunt... Ja. Dus dat... Ja, voor de rest ook een beetje wat ik hoor, eigenlijk. Ja.

Respondent 3

Ja, het was wel rustiger, relaxter, het leven. Geen fomo.

Respondent 2

Ja.

Respondent 3

Dat je bang bent dat je iets mist. Er was niet zoveel om te missen. Je gaat op een heel andere manier met je tijd om, ja. Maar het consumeren, los van spullen consumeren, is gewoon... De tijd consumeren is ook gewoon dat je in je hoofd altijd maar productief wilt zijn ofzo. Het is goed om daar ook van af te kicken. We hadden thuis een soort van campinggevoel. Mensen die op bezoek kwamen. Welke voorraden we nog in huis hadden en zo. Dat was allemaal wel geinig. Er was heel veel tijd om veel films te kijken en zo. Er was überhaupt veel tijd voor van alles.

Respondent 2

Ja. Ik denk ook dat het oplevert dat je je normaal... Als je je onder de mensen begeeft, zie je natuurlijk allemaal mensen. Dan meet je je misschien onbewust ook een beetje, ofzo. Of vergelijk je je misschien. Dat gebeurde eigenlijk ook veel minder, omdat je gewoon in die bubbel zat. Dat was het. Je kon dus eigenlijk jezelf weer eens even wat beter aankijken ofzo. Dat vond ik ook wel fijn eigenlijk. Gewoon wat meer... Al die prikkels, al die ruis vielen weg.

Respondent 6

Ja, allemaal een beetje rust even.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja. Ik vond het rustige Amsterdam mooier...

Respondent 2

Ja, ik was er dus niet hè, in Amsterdam, in de eerste...

Respondent 6

...moet ik zeggen. Toen realiseerde ik me... Ik kwam hier vijftientig (25) jaar geleden uit Engeland wonen. Ik heb zoveel keer gezegd, dit is het Amsterdam waar ik naartoe kwam.

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

Ik had mij niet gerealiseerd hoe druk het aan het worden was met de grote toeristenboten en die steeds meer en steeds goedkopere vluchten. Ik woon hier om de hoek in het centrum. Mensen plasten in je geveltuin en weet ik veel allemaal wat. Dus dat was wel beter. De geveltuintjes bloeien nu. Mensen doen moeite om ze te onderhouden, omdat je niet allemaal winkels en toeristen hebt. De rust was in de stad te merken.

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

En ik denk dat meerdere mensen dat ook hebben gemerkt.

Respondent 1

Vooraf ook het verschil met inderdaad...

Respondent 6

Het verschil ja.

Respondent 1

Ik kwam er zelf ruim dertig (30) jaar geleden wonen.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

En dat in mijn studententijd. Dat ik dacht van jeetje, het voelde weer echt als toen.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

Ja, ja, maar dat wij dat niet helemaal doorhadden... Ik voelde een beetje dat het druk aan het worden was.

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

Dat er, zeg maar, die kikker in kokend water. Dat merk je niet en dan ineens is de reiskraan en de toeristenkraan dichtgedraaid. Dan merk je dat allemaal.

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

Het zijn allemaal bewoners. Overal werd Nederlands gesproken of verteld. De taal van de bewoners. Dan had je op het laatst af en toe wat bezoek van, weet ik veel, Duitsers ofzo. Die kwamen altijd. Die vielen nu weg. Het was rustig hè?

Respondent 1

Ja, ik heb ook een bootje samen met mijn zus. Het was echt fantastisch om te varen. Geen rondvaartvaartboten.

Respondent 6

Ja, ja.

Respondent 1

Het was zo mooi.

Respondent 2

Ja.

Respondent 2

Ik heb er echt enorm van genoten.

Respondent 4

Een beetje reuring in de stad is ook wel mooi en fantastisch.

Respondent 1

Ja, maar als je weet dat het tijdelijk is, kun je ook best wel van de stilte genieten hoor.

Respondent 4

Ja.

Respondent 1

Ik vond het ook wel mooi.

Respondent 4

Ja. Je mag het ook prima mooi vinden, maar iedereen... De meeste mensen die ik spreek, zeggen, o ja, dat was echt wel fantastisch.

Respondent 1

Ja.

Respondent 4

Maar naar welke wereldstaat, welk capitol je ook gaat, het zijn allemaal grote-stadproblemen. Toeristen gaan allemaal terugkomen. De stad wordt weer net zo druk als ooit. In mijn mening heeft een stad als Amsterdam die drukte ook wel nodig. Het mag soms gedoseerd worden, daar ben ik het mee eens, maar als Amsterdam constant zo zou zijn als tijdens de eerste lockdown, dan zou ik, als Amsterdammer, niet in Amsterdam blijven wonen denk ik. Ik heb wel een beetje reuring en mensen en activiteiten om mij heen nodig.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

Ja. Wat je zegt...

Respondent 6

Een beetje, maar ja.

Respondent 1

Wat je zegt, ik heb me nooit gerealiseerd dat Amsterdam zo druk was geworden.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

Ik denk, af en toe... Waarom vind ik het hier niet meer fijn? Dat is omdat het echt zó druk is. Ik vind... Zo rustig als het was, dat zag ik als een cadeautje.

Respondent 4

Ja.

Respondent 1

Maar een tijdelijk cadeautje. Ik ben ook... Natuurlijk is het weer leuk als je weer naar het theater kunt en andere dingen. De opleiding en zo. Maar ik vond het wel even een, ja, toch wel bijzonder.

Respondent 2

Ja.

Respondent 1

In het begin vond ik het helemaal niet leuk. Toen had ik echt zoiets van, Amsterdam bestaat niet meer. Ik moest er ook echt wel even aan wennen. Maar uiteindelijk vond ik het toch wel...

Respondent 4

Ja.

Respondent 1

Ook wel interessant.

Respondent 2

Ik merkte wel dat de functie van de stad, wat jij ook zegt, dat verviel wel een beetje. Je gaat om een reden in de stad wonen. Dan had ik wel zoiets van, ja, ik kan net zo goed bij mijn moeder wonen in dat dorp, weet je.

Respondent 5

Hetzelfde gevoel.

Respondent 2

Ja. Nou ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Je hebt daar eigenlijk meer, omdat daar toch wat meer dorpsgevoel nog was. Dat kwam in Amsterdam ook wel een beetje terug, maar... Dan kun je eigenlijk beter helemaal niet in de stad wonen.

Respondent 5

Ja.

Respondent 2

Want dan heb je ook nog de ruimte en de natuur. Dus ik snap wel wat je bedoelt inderdaad.

Respondent 6

Ja, een beetje drukte is welkom. Het is een kwestie van mate.

Respondent 4

Ja, dat ben ik zeker met je eens. Ik hoor jullie wel allemaal zeggen rust en werken thuis, maar juist doordat ik met een kwetsbare doelgroep werk, waren wij niet onderhevig aan de lockdown. Onze leerlingen mochten sowieso komen.

Respondent 1

Ja. Dat kan ik mij wel...

Respondent 4

Ik ben eigenlijk vrij constant tussen de mensen geweest. Het was voor mij helemaal niet zo extreem rustig of... Integendeel, waar de leerlingen normaliter spijbelden, was dit het enige sociale netwerk waar ze terecht konden. Dus heb ik tijdens de eerste lockdown nog zulke volle klassen gehad. Bijna alle leerlingen waren er. Die kwamen gewoon. Ja. Het was leuk, maar had ook weer z'n risico's en gedoe uiteindelijk.

Interviewer

Ik hoor heel veel, ja, supermooie, positieve verhalen. Die heb ik opgeschreven. Ik hoor heel veel... Ik hoor over de stad, de wijk en de sociale omgeving heel positieve berichten. Voor jullie zelf in jullie persoonlijke leven. Zijn er nog meer, in jullie sociale omgeving, positieve ervaringen? Of misschien voor Nederland positieve effecten?

Respondent 1

Ik denk inderdaad het milieu en het thuiswerken. Mensen zijn minder op pad. Ja, voor mijzelf persoonlijk... Wat ik bijvoorbeeld ook heel mooi vond sociaal, was dat mijn nicht in Apeldoorn een tijdje wegging. Zij boden mij hun huis aan voor een tijdje. Dat hadden ze nog nooit gedaan. Maar nu hadden ze zoiets van, kom maar gewoon in ons huis. Dan ben je er ook effe uit. Dus ook sociaal

ineens dat je denkt van, o ja, o, wat lief. Dat mensen op die manier aan je denken, dat vond ik wel heel mooi. En ja, wat jij zegt over burens... Ik heb burens waar ik het nu even helemaal niet meer mee eens ben. Het contact met de burens is voor mij niet zoveel beter geworden, qua corona-opvattingen.

Respondent 2

Ja, want je zit ook wat meer op de burens.

Respondent 6

Ja, iedereen zit thuis.

Respondent 1

Die het niet wisten en zo, dus dat vind ik dan lastiger, maar ik heb sociaal ook... En ook een aantal vrienden goed leren kennen. Ook een paar vrienden verloren in deze tijd.

Respondent 2

Ja.

Respondent 1

Ja.

Respondent 5

Waarvan dan? Door een verschil van mening? Of, waardoor?

Respondent 1

Nee. Ik was heel in het begin heel kwetsbaar met mijn gezondheid. Toen hebben mensen mij compleet laten vallen. Ik heb mij ook best eenzaam gevoeld het eerste halfjaar. Ik had... Ik kon niet zoveel kanten op. Vooral mensen met gezinnen, wat ook wel logisch is, werden een soort bubbel.

Respondent 5

Coconnetjes.

Respondent 1

Coconnetjes. Ja, die dachten er niet eens aan om mij nog een keer op te bellen bij wijze van spreken.

Respondent 5

Ja.

Respondent 1

Dat was wel hard, ja. Normaal ging ik mee kleren kopen met de kids, of weet ik wat. Toen hoorde ik er echt bij, maar nu hoorde ik er opeens niet meer bij.

Respondent 5

Ja, vervelend, ja.

Respondent 1

Ja, je werd heel erg teruggeworpen op je eigen situatie, zeg maar.

Respondent 2

Ja, ja.

Respondent 1

Op je eigen...

Respondent 2

En als je dan alleen bent...

Respondent 1

Als je geconfronteerd wordt met...

Respondent 2

En anderen die het gezin wel hadden, die hadden...

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Die hadden het daarmee wel goed eigenlijk.

Respondent 1

Dat weet je niet.

Respondent 2

Nou, ik mijn omgeving hadden ze het eigenlijk allemaal wel redelijk.

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Laat ik het zo zeggen.

Respondent 1

Het is natuurlijk lastig om...

Respondent 2

Ik weet ook dat er mensen zijn hè... Ik las genoeg in de kranten. Maar in mijn omgeving hadden ze het wel... Hadden ze het wel oké.

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

En we hadden mogelijkheden. Financieel wat meer mogelijkheden. Allemaal een auto. Dus die deden hun dingetjes wel. Ja.

Interviewer

Misschien een mooi bruggetje naar het volgende onderwerp.

Respondent 2

Ja, ik wilde nog even wat delen. Want mijn ex komt uit Argentinië. Hij woont... Iedere twee, drie maanden komt hij naar Amsterdam. Dan woont hij in Amsterdam. Hij had een tijdelijke woning die hij steeds huurde. Nou, daar moest hij uit. Als hij weer kwam, was het onwijs ingewikkeld om een huis te vinden. Sinds de coronacrisis gaat dat veel makkelijker. Haha. Er zijn natuurlijk best wel wat mensen weggegaan. Dus er zijn wel weer wat huurwoningen vrij. Ik denk dat dat nu allemaal alweer... Maar goed. Ik merkte wel van, er komt wat ruimte voor huur in de stad. Ik denk dat er, ook wel voor vrienden, ja, omdat zoveel expats ook teruggingen. Dat is misschien niet persé economisch een fijne ontwikkeling. Maar ik merkte wel dat er wat meer ruimte kwam ofzo. Dus, ja, dat was voor ons gezin, maar... Het ging wat makkelijker om... Alhoewel, hij kon het eerste halfjaar helemaal niet komen omdat er helemaal niet ingereisd mocht worden. Dus ja, hij zat het eerste halfjaar opgesloten. Dus.

Respondent 3

Wat ik ook gemerkt heb... Ik dacht altijd dat ik alleen was daarin of één van de weinigen. Ik hou niet zo van werken. Maar ik merkte nu dat eigenlijk iedereen uit de kast kwam daarmee. Ineens bleek niemand het echt leuk te vinden om te werken.

Respondent 2

O, echt?

Respondent 3

En dan benijd ik eigenlijk iemand als jij, die wel heel erg verbindingen heeft met zijn baan. Dat je echt een hoger doel daarmee hebt. Maar ik merkte wel dat heel veel mensen om mij heen heel erg afkickten van werk en dat ook niet echt als een hoger doel zagen in hun leven.

Respondent 2

En ook andere dingen zijn gaan doen nu?

Respondent 3

Nou, dat weet ik niet.

Respondent 2

Of op dezelfde voet weer verder?

Respondent 3

Wat relaxter, wat teruggeschaald. Thuiswerken.

Respondent 2

Ja, ja.

Respondent 6

Ik denk dat werk veel dingen brengt. Als je thuiswerkt, ben je alleen maar bezig met je werktaken. Als dat niet bevalt en al de rest er niet meer is, de sociale kant, het heen en weer reizen en zo, dan helpt het je om het beter op een rij te zetten wat je eigenlijk wel leuk vindt en wat niet. Misschien is het handig om...

Respondent 3

De meeste mensen hebben ook uiteindelijk niet een heel belangrijke baan ofzo.

Respondent 2

Nee.

Respondent 4

Een interessante... Een interessant thema.

Respondent 2

Bullshit juist.

Respondent 4

Interessant. Interessante insteek.

Respondent 6

Wat denk je dat het was voor de crisis, waardoor je dat toen niet zag?

Respondent 3

De mensen waren eigenlijk in één keer helemaal verdwaald geraakt. Het was gewoon zo normaal dat je er heel veel tijd aan besteedt en dat je het belangrijk vindt. En dat je er heel veel energie en plezier uithaalt en alles.

Respondent 4

Interessant dat je dat zegt. Ik vind dat ik best wel een belangrijke baan heb met een hoog maatschappelijk doel. Ik wil de meeste van mijn kinderen niet zomaar constant op straat hebben. Dus dan blij dat ik ze binnen heb, in de klas. Dat ik ze kan proberen uit te leggen dat bepaalde keuzes niet zo verstandig zijn. Dan dat ze daadwerkelijk op straat zijn en die keuzes uitvoeren.

Respondent 2

Maar ik denk dat jouw baan ook niet onder de niet-betekenisvolle banen valt, toch?

Respondent 4

Nee.

Respondent 2

Of zie jij dat wel zo?

Respondent 3

Nee, nee.

Respondent 2

Je zei een deel van de mensen komt daar achter, maar ik kan me daar wel wat bij voorstellen. Dat gaat niet over het onderwijs, denk ik.

Respondent 4

Nee.

Respondent 6

Meer ruimte hebben voor zelfreflectie.

Respondent 2

Sorry?

Respondent 6

Er is meer ruimte geweest voor zelfreflectie.

Respondent 2

Ja, ja.

Respondent 6

We hebben niemand hier die in de horeca werkt ofzo. Ik bedoel, de antwoorden die wij geven... Is dat expres dat er niemand uit de horeca is gekozen?

Interviewer

Nee, dat is niet expres. We hebben zoveel focusgroepen, dus ook mensen...

Respondent 6

Hoe zouden zij het hebben gehad? Ik bedoel, iemand moet dat zeggen voor hun.

Respondent 4

Ik ben acht jaar geleden het onderwijs gegaan. Daarvoor heb ik vijftientig (25) jaar in de horeca gewerkt.

Respondent 6

Kijk eens.

Respondent 4

Ik denk dat ik daar ook wel iets over zou kunnen zeggen, want ik heb nog genoeg vrienden die...

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

...best belabberde tijden hebben gehad.

Respondent 6

Ja, dat zal vast [onverstaanbaar #00:27:32#] voor mensen die in de horeca werken.

Respondent 4

Ja, zeker. Zeker ja.

Respondent 2

Ja, maar ik heb ook... Mijn beste vriendin werkt in de horeca, fulltime. Zij is zich helemaal gaan omscholen. Zij heeft nu net haar baan opgezegd in de horeca. Balen natuurlijk. Maar...

Respondent 4

Er is ook geen personeel te krijgen voor de horeca.

Respondent 2

Nee daarom, ze vond het ook heel erg om dat te doen na vijftien jaar.

Respondent 6

Hoe ze fatsoenlijk...

Respondent 2

Het was juist voor haar de tijd van nu kan ik eens even...

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

Ik word serieus gebeld hoor, van kun je bijspringen? Nog steeds. Geen haar op mijn hoofd die daar nu...

Respondent 6

Ja, we hebben ook niemand hier die in een ziekenhuis werkt. Ik bedoel, wat die zouden zeggen... Niet de leukste jaren werk van hun leven, denk ik. Op de IC, alle IC-bedden.

Respondent 1

Ik heb... Eén van mijn beste vriendinnen is IC-arts. Maar ja, goed. Zij heeft het toch niet als een heel slecht jaar gezien hoor. Nee. Het was hard werken.

Respondent 6

Dat is waar. Dat kan ik mij voorstellen.

Respondent 1

Ze heeft ook corona gekregen, dus het was allemaal niet zo heel leuk. Maar ze zegt, ja, het was allemaal wel heel bijzonder. Ook als team was het heel mooi. Ja. Het was voor haar niet dat ze... Ze zegt wel, ik ben wel gaan denken, wil ik dit nog mijn hele leven blijven doen? Ze is zevenenvijftig (57), dus ja. Maar op zich, ja, zegt ze, is het ook wel een periode, als je in de zorg werkt met hart voor mensen, waar je alles hebt kunnen geven. Dus, het is voor haar niet helemaal een vervelende tijd geweest. Nee. En ook toch weer zelfreflectie. Wat vind je in je werk nog leuk? Wat wil je doen?

Interviewer

Wat voor uitdagingen hebben jullie ervaren in de afgelopen, pak 'm beet, anderhalf jaar?

Respondent 2

Ik heb thuis heel veel uitdagingen met mijn dochter ervaren. Zij begon op de middelbare school, het eerste jaar. Toen kwam dus in maart de lockdown. Toen is ze geswitcht van school, naar een andere school. Ze was niet zo blij met haar school. Naar een andere school. Toen kwam weer die lockdown. Ik heb bij haar echt wel eenzaamheid gezien, omdat ze gewoon nog niet in staat was geweest om echt vrienden te maken op school. Dan zie je heel erg... Ik zag het ook bij mijn studenten. Ik heb veel eerstejaars studenten. Ze willen gewoon het leven in. Hun hele lichaam en brein schreeuwt om 'ik wil ervaringen, ik wil uitdagingen'.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Ik wil... En dan zit je dus bij je moeder thuis op een kamertje. Weet je wel. Dat is enorm uitdagend geweest. Helemaal niet in extreme mate, maar heel subtiel. Toch zien dat je kind steeds wat minder blij is. Ja, misschien herken je het wel.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Maar mijn jongste... Omdat ik in het onderwijs werkte, had zij noodopvang in de tweede golf. Zij ging wel lekker haar eigen ding doen. Gelukkig bleef het sporten doorgaan, dat was heel fijn. Maar ik vind het voor de jeugd en de studenten...

Respondent 5

Ja.

Respondent 2

Jij zit in het Mbo-onderwijs, dus dat ging wel door ook. Maar ik heb echt heel veel schrijnende dingen gezien.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Daarin zijn echt keuzes gemaakt die leiden tot... Nee. Ik hoop niet dat dat nog een keer gebeurt, zo, op die manier.

Interviewer

Kun je dat iets meer uitleggen?

Respondent 2

Over de schrijnende gevallen?

Interviewer

Ja, over de keuzes.

Respondent 2

Ik heb twee studenten gehad met zelfmoordpogingen. Ik heb studenten gehad die superblij en enthousiast binnenkwamen en eigenlijk naar een halfjaar een soort schim werden. Alleen nog maar hoofdpijn. Motivatieproblemen natuurlijk heel erg veel. Van ja, ik ben een vak aan het leren, ik... Ik doceerde pedagogiek. Maar ja, wat houdt dat nou eigenlijk in? Stages die niet gelopen kunnen worden. Alles online. Kinderen begeleiden online. Bewust kinderen begeleiden. Normaal ben je met kinderen aan het werk en ben je aan het leren van, 'hé, dit is wat ik wil, dit is mijn... Is dit nou leuk? Past dit bij mij?' Nou, totaal geen feeling met de werkvloer natuurlijk. Ja, en bij mijn dochter wat ik zeg. Ze viel precies in een middelbare-schooljaar dat je nog niet echt nieuwe vrienden op je nieuwe school had. Dus ja, dan... Ja. Gewoon het... Is dit mijn leven, toch wel een beetje, ja, zo'n beeldscherm de hele dag om dingen te volgen.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

En dan ook nog een beeldscherm om je vrienden te zien. Ja. En dan vervolgens wel een keer met wat mensen afspraken maakt de volle laag krijgt van allemaal mensen er omheen, want je hebt je niet aan de regels gehouden. Terwijl, je hele, ja, het hele punt waarin je in zit, je ontwikkeling... Het is tegennatuurlijk gewoon, wat er van je wordt gevraagd.

Respondent 4

Ja.

Respondent 6

Ja, voor de jonge mensen is het...

Respondent 2

Het is compleet... Ja.

Respondent 6

...echt moeilijk geweest.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Mijn dochter is zo blij om fysiek weer op school te mogen.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja, jaar zes middelbare school. Ze had er echt zin in.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Want er zijn behoorlijk veel vakken die ze voorheen online moest volgen. Dat is gewoon te veel zitten, te veel beeldscherm.

Respondent 2

Het is totaal tegennatuurlijk.

Respondent 6

Het maakt mij niet uit. Ik zit wel op kantoor, dus ik kan opstappen of thuis koffie of de was aanzetten. Nu moest er echt klassikaal onderwijs vanaf half negen tot vier uur.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Les, na les, na les.

Respondent 2

Ja. Ja, gewoon niet...

Respondent 6

Dus ja.

Respondent 2

We hebben het allemaal gevraagd van de studenten en van onze kinderen, hè, middelbaar onderwijs. Maar wat hebben we eigenlijk gevraagd, weet je?

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

En iedereen deed het maar ofzo. Maar ondertussen was het voor heel veel helemaal niet vol te houden.

Interviewer

Zijn er nog andere uitdagingen, dingen die je...

Respondent 5

Nou voor mij ongeveer hetzelfde. Je moet gewoon meerdere rollen vervullen in huis. Mijn vriendin werkte ook in de medische zorg, dus zij was er niet. Ik had twee kinderen die op afstand online lessen moesten volgen. Ik moest zelf ook werken, dus je bent constant telefoongesprekken aan het voeren. Constant moet je wel aanwezig zijn, zeg maar. Maar je moet ook nog, omdat... Die online lessen niet zoals je gewend bent vanaf half negen tot en met drie. Het is gewoon een uur in de ochtend en dan een uur in de middag. In de tussentijd moet je ze ook nog bezig en gemotiveerd kunnen houden. Je moet ook dingen uit kunnen leggen, maar ik ben geen leraar, dus voor mij is het heel lastig om dat op een geduldige manier uit te leggen. Je moet ook koken, want ze moeten ook eten. Ze moeten lunchen, eten, ze moeten ook ontbijten, sporten, dus. Dat was echt heel stressvol.

Respondent 6

Hoe oud zijn je kinderen?

Respondent 5

Zes en acht.

Respondent 6

O, wauw. Ja.

Respondent 5

Dus dat was wel... Ik was wel blij dat ze terug naar school konden.

Respondent 6

Ja, met twee kids...

Respondent 5

Zij zelf ook hoor.

Respondent 6

Ik denk dat veel mensen inderdaad ontdekten dat school een rol vervulde in de werkende samenleving. Dat de kinderen er gewoon niet zijn. We mogen onze kinderen graag, maar...

Respondent 2

Maar ja, ze moeten... Het is fijn als ze hun eigen leven hebben ook in die vorm.

Respondent 6

Ja, dat is fijn. Ja, ja.

Respondent 2

Met eigen leeftijdsgenootjes, ja.

Respondent 6

Ja, ja. Dat is een beetje de olifant in de kamer van de samenleving, de kinderopvang- of tieneropvangrol die scholen of ROC's vullen voor werkende mensen, zodat wij ons werk kunnen doen.

Respondent 5

Ja.

Respondent 2

Ja, ik denk dat het wel wat verder gaat dan dat. Ze hebben het ook nodig om naar school te gaan toch?

Respondent 6

Ja, kijk, ik zeg, los van de basisnoodzaak van onderwijs.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Daar heb ik het niet de over. De plaats waar het onderwijs plaatsvindt.

Respondent 2

Ja. Zo is het natuurlijk ook gebracht hè, in de tweede golf. We willen de kinderen thuis gaan houden, want dan blijven de ouders tenminste ook thuis. Toch? Een soort... Ja.

Respondent 1

Ja, dat werd wel gezegd.

Respondent 2

Zo is het ook gekoppeld inderdaad.

Interviewer

Dus het thuis, het multitasken, het thuis werken in combinatie met de kinderen die thuis onderwijs hebben, is een grote uitdaging, hoor ik. Zijn er nog op andere gebieden uitdagingen waar jullie misschien zelf tegenaan zijn gelopen?

Respondent 1

Voor mij was het wel... Ik kwam uit een vervelende gezondheidstoestand, dus bij mij vielen ineens artsen en fysiotherapeuten weg. Allemaal mensen naar wie ik niet naartoe kon. Dat was echt wel even heftig. Plus een posttraumatische stressstoornis, waarvan ik door het alleen thuis zitten heel veel last kreeg. Ook met de avondklok zag ik het even helemaal niet zitten. Gelukkig had ik met een hele goede vriend afgesproken dat wij samen dan maar de bubbel zijn. Dat heeft mij er wel echt doorheen gesleept. Maar het was wel een uitdaging, ja. Ja, zeker, hoe doe je dat? Met een aantal therapeuten had ik via de computer contact. Dat is toch anders dan dat iemand even je nek weer uit de knoop kan halen. Dat heeft mij best wel veel stress gegeven. En inderdaad artsen die je helemaal niet kon bereiken. Ook qua reizen. Ik heb nog een arts in Apeldoorn en geen auto. Ga je dan wel de trein in, terwijl je immuunsysteem... Nou ja, het scheelt dus nul komma nul. Dus dat was toch allemaal heel lastig. Dat vond ik wel behoorlijk knokken. Uiteindelijk heb ik wel door allerlei dingen zelf te ondernemen... Dingen dat ik zei van, je zoekt het maar uit en zo. Je wilt het toch weer een beetje goed op de rails kunnen krijgen, ja. En achteraf, ik heb er in mijn leven meerdere periodes er een aantal jaren uit gelegen, kwam dit me ook wel weer bekend voor en had ik ook wel weer de skills om daarmee om te gaan. Ik weet hoe ik daar mee om moet gaan, als ik even een jaar niet mee kan komen. Ja. Maar het was lastig. Ik had eigenlijk net alles weer een beetje op de rit en toen waren we weer een beetje terug bij af.

Respondent 4

Ik denk dat ik het in het begin wat moeilijk heb gehad. De schoonmaker gaat werken. Ik denk dat ik er in het begin moeite mee heb gehad dat ik de dingen die ik altijd deed niet meer kon en mocht. Dus ook inderdaad uitgaan, een festival. Later, naarmate de tijd vorderde, vond ik dat minder erg. Ik denk dat dat in het begin wel een uitdaging is geweest. Wederom omdat je ook met kinderen bijna constant op je lip zat.

Respondent 6

En het kwam heel plots.

Respondent 4

Wat zeg je?

Respondent 6

Het kwam heel plots ook. We mochten alles en ineens...

Respondent 4

Ja, ja, dat was misschien... Het is goed dat je dat zegt. Dat was misschien wel de grootste shock voor mij. Ja, dat heel veel opeens niet meer mocht. Ik begrijp de reden erachter. Ik kan begrijpen dat het zo gebeurt, maar als het je overkomt, is het nog wel lastig. Als je je daaraan moet conformeren, is het lastig.

Respondent 1

Ja.

Interviewer

En hebben jullie gezien... Die uitdagingen, zijn die ook in de loop van de tijd veranderd? Zijn er uitdagingen bijgekomen die er misschien in het begin niet waren? Of zijn er juist uitdagingen weggevallen die er eerst wel waren? We hebben natuurlijk in het begin een lockdown gehad, wat versoepelingen in de zomer en toen in het najaar weer nieuwe maatregelen. Ik hoorde hier ook de avondklok die lastig was. Zijn de uitdagingen verschoven?

Respondent 2

Ik denk dat het een extern iets is waar je geen invloed op hebt, maar in de eerste lockdown was het weer ook best wel lekker. Je kon veel naar buiten en zo. En ik vond die in de winter nog wel heftiger, want je kon echt nergens naartoe, zeg maar. Het was wel wat soepeler natuurlijk, of wat minder... Je kon weer wat andere dingen. Ik vond het qua weer een drama. Het bleef ook nog zo lang koud. Ik

vond dat dus best wel erg eigenlijk. Echt opgesloten, veel meer een opgesloten gevoel dan bij de eerste keer. Dat het zo door de winter heen ging. En, ja... Ik weet niet of jullie dat ook zo hebben ervaren. Wat ik persoonlijk wel lastig vond, was... Ik was best wel gewend om al mijn emoties een beetje te doseren als ik even het gevoel had van bleh... Dan werd ik echt even hele chagrijnig ofzo. Of ik moest even heel hard huilen ofzo. Iets. Dan kon ik dat altijd doen als mijn kinderen er niet waren. Dat kon ik altijd wel redelijk goed. Maar nu... Het was echt vlak voor de lockdown. Ik had een relatie en hij maakte het uit met mij. Ik had echt verschrikkelijk liefdesverdriet. Mijn ex zou terugkomen. Ik zat enorm naar hem uit te kijken, zodat ik even de tijd zou hebben om even te janken ofzo. En toen kwam hij dus niet. Toen zat ik ineens thuis met mijn kinderen. Ik vond het echt verschrikkelijk om continu te leren van, o. Dat merkte ik heel erg bij mezelf. Hoe ga ik nu met mijn emoties om? Dan vond ik echt een hele uitdaging. Ik weet niet of jullie dat ook hebben ervaren hoor, maar ik vond het echt wel even... Normaal liet ik alles buiten hun ofzo. Dan komt zo direct een kind. Maar nu... Dat vond ik heel lastig, zelf. Herken je dat? Je knikt een beetje.

Respondent 5

Nou ja, ik ging 's avonds meestal weg.

Respondent 2

O ja.

Respondent 5

Om even uit te blazen. Dat kon op een gegeven moment niet meer.

Respondent 2

Nee. Toen [onverstaanbaar #00:41:34#].

Respondent 5

En dan zit je daar, elkaar binnen [onverstaanbaar #00:41:35#]. Dan ga je eigenlijk gewoon dezelfde tijd als je kids naar bed.

Respondent 2

Ja.

Respondent 5

Dat is nog eens...

Respondent 2

Ja. Ja, ook dat, ja.

Respondent 5

Dat was wel denk ik het zwaarst, denk ik, de avondklok.

Respondent 2

Ja, precies. Die voelt in de winter natuurlijk ook...

Respondent 5

Ja, dat je gewoon niet ook... Ik was een keer te laat, dan moet je uitkijken dat de politie je niet aanhoudt ofzo. Weet je wel. Dat gaat dan heel erg ver.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Mijn kinderen vonden het op een gegeven moment spannend. Zo van, we gaan de avondklok tarten. En dan gaan we kijken wat er gebeurt. Dat was dan het hoogtepunt van de dag. En dan heel snel naar huis rennen ofzo.

Respondent 6

Ja, dat was wel bijzonder, die avondklok.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ik vond dat op zich best handig, want mijn tieners...

Respondent 2

Hahaha.

Respondent 6

Dan hoeft je een tijdje niet... Hoe laat kom je thuis? Maar dan ben je er op een gegeven moment gewend. Toen was er geen avondklok meer. Dan kon hij weer...

Respondent 2

Hahaha. O, geweldig! Dan hoefde je niet meer te onderhandelen. Het was gewoon...

Respondent 6

Dat was wel een bijzondere maatregel. We hebben... Ongekend in ons leven waarschijnlijk.

Respondent 4

Zeker.

Respondent 6

Ongekende maatregelen hebben wij vrijwillig of noodgedwongen of gedwongen gehad. Ik vond het een uitdaging... Ja, het is een heel lief land, Nederland. Wij letten zogenaamd op de vrijheid van mensen. Wat ik een uitdaging vond, was het... Ik probeer mij aan die maatregelen te houden, zoals veel mensen die ik ken. Maar ik ken ook mensen die voeren hun eigen [onverstaanbaar #00:43:16#] en die zich dan niet aan de maatregelen willen houden. Dat vond ik heel interessant in mijn kennissenkring en mijn vriendengroep. Hoe mensen er tegenaan kijken. En hoe je dat gesprek wel of niet aangaat. Ik zou met een vriendin op familiebezoek gaan in België rond Kerst. Ik denk, ja, afgelopen jaar rond Kerst. Uiteindelijk besloten om dat niet te doen in verband met het reisadvies en de maatregelen. Maar ik ken andere mensen, internationale kennissen, er genoeg die zoiets hadden van, wij gaan toch hierheen, wij gaan toch daarheen. Dat vond ik een uitdaging. Ja. Hoe onderhoud je goede relaties met mensen terwijl die ineens een heel andere blik op de zaak hebben.

Respondent 2

Ja, ik vind dat nog steeds wel een uitdaging. Ik had net toevallig een vriend aan de lijn over het vaccineren.

Respondent 6

O ook, ja. Dat wilde ik niet noemen, maar dat is ook nog een...

Respondent 2

Weet je, dat is het gevolg... Dat is wel het vervolg op die discussie. De één was heel strikt en de ander... Nu zie je dat ook weer met vaccineren. Er zijn ook weer allerlei... Ik vind dat ook een uitdaging inderdaad. Joh, hoe kunnen wij nou zo anders denken?

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Het wordt ook weer heel erg...

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja, en als ouder heb je een voorbeeldrol voor je kind.

Respondent 2

Ja, uitvergroet.

Respondent 6

Je gaat niet zo makkelijk helemaal tegen de regels in. Of misschien wel.

Respondent 4

Ja, ik moet zeggen dat ik dat eigenlijk vrij snel heb losgekoppeld van elkaar. Als mijn vrienden anders denken dan ik, dan doet dat niks af aan de liefde die ik voor hen voel. Over het vaccineren...

Respondent 2

Ja, totdat ze zich bemoeien met jouw gedrag.

Respondent 4

Nou kijk, dat doen ze toch wel, dus... Dat is ook een reden dat het vrienden zijn. Dat we ons constant met elkaars gedrag bemoeien.

Respondent 2

Ja.

Respondent 4

Ik heb ook gewoon duidelijk gezegd... Gevaccineerde vrienden, ik hou van jullie. Ongevaccineerde vrienden, ik hou ook van jullie. Maar ik maak wel keuzes, dus je moet ook mij de vrijheid geven om de keuze te maken om op dit moment wel of niet met jou om te gaan. Of jou wel uit te nodigen en jou niet uit te nodigen. Dat doet niets af aan onze vriendschap. Het zegt iets over de keuze die jij hebt gemaakt en hoe ik daarop reageer. Ja, zo zag ik het altijd al.

Respondent 2

Ja, maar ik had bijvoorbeeld met Kerst. Mijn moeder is alleen. Mijn vader is overleden. Oké, laat je dan je moeder alleen zitten? Dat vind ik best wel heftig. Dus ik maak dan de keuze, we doen een zelftest en we gaan er toch naartoe. Of ik mijn eentje, mijn kinderen die reizen met hun vader naar Argentinië. Daar waren natuurlijk ook allemaal weer meningen over, maar goed. Ze hebben ook een Argentijns paspoort. Maar mijn zus, gaat dan bellen van, pas wel op, dit en dat, weet je. Dan krijg je heel vervelende situaties. Als je... Wat ik vaak merk bij andere mensen is dat ze voor je gaan denken. Je moet er eigenlijk vanuit gaan dat iedereen op basis van zijn eigen overwegingen een keuze maakt. Ik merk dat veel mensen dat lastig vinden, om te zeggen van, oké, ik ga ervan uit dat jij ook bewust een keuze hebt gemaakt. Dat is het, ja, jij denkt hier niet goed over na.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Dus heel erg oordelend over hoe je het aanpakt.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Dat vind ik zelf wel lastig hoor.

Respondent 4

Jawel.

Respondent 2

Dat merk ik toch wel regelmatig, dat dat gebeurt.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Maar misschien is dat meer in de familiesetting.

Respondent 4

Nou, dat weet ik niet. Ja. Je hebt een mening en het is niet dat mijn oordeel altijd aan mijn mening vasthoudt. Daargelaten of ik pro- of antivaccinatie ben, wil dat niet zeggen dat ik niet zou kunnen omgaan of geen band meer voel met iemand die of pro of anti is. Waarschijnlijk... Mijn ouders leven niet meer, dus het is niet van toepassing. Als mijn zus zou kiezen van, ik ga naar mama, dan zou ik ook zeggen van hé, kijk je uit, doe je wel voorzichtig. Misschien niet zozeer voor haar, maar wel voor mijn moeder.

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Ja, maar één ding is dat opmerken. Een ander ding is daar een heel erge mening over hebben...

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

...en zeggen dat je... Maar goed, dat ik een heel ander ding.

Respondent 4

Nee, ik begrijp je.

Respondent 2

Maar goed, het kan wel voor situaties zorgen. Even los van of je een band met elkaar houdt of niet. Wat jij ook net zei. Het kan wel ervoor zorgen... Het gaat er even niet over of je dan stopt met de vriendschap of niet.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Maar meer over dat...

Respondent 6

Het vraagt misschien iets meer...

Respondent 2

Uitdagingen.

Respondent 6

Het vraagt iets meer inspanning...

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

...in het bestieren, in de communicatie.

Respondent 1

Ja, precies.

Respondent 2

Ja.

Respondenten 1,2 en 6 tegelijk
[onverstaanbaar #00:48:23#].

Respondent 6

Elkaar blijven respecteren en de communicatie open te houden.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Al weten we dat mensen verschillende meningen hebben.

Respondent 2

Ja, precies. Dat dus.

Respondent 1

Wat jij zegt, doe ik eigenlijk ook. Ik denk van, ja prima. Ik heb een vriendin die gaat dan naar familie en dan houdt ze zich helemaal nergens aan. Maar die vriendin is nog steeds mijn vriendin. Ik spreek nog steeds gewoon buiten met haar af, maar ik ga haar niet thuis uitnodigen.

Respondent 6

Ja, juist.

Respondent 4

Nee en dat is je volste recht.

Respondent 1

Ja.

Respondent 4

En je blijft nog vrienden, dus je...

Respondent 1

Daarom. Dus ik denk... Maar, je blijft het toch wel een beetje voelen. Af en toe voelt ze zich ook een beetje eenzaam. Waarom mag ik dan niet bij jou? Ja, weet je, dat krijg je natuurlijk toch. We respecteren elkaar, we gaan er zo goed mogelijk mee om, maar je kunt het ook niet helemaal ontkennen dat er... Er moeten toch discussies gevoerd worden die je liever niet voert en die toch wat lastig zijn. Ja.

Respondent 6

Gelukkig zijn we allemaal een beetje beter in communiceren hierdoor geworden.

Respondent 1

Nou, ik moet zeggen, ik heb ook wel positieve uitdagingen gehad. Ik heb ook wel... Ik werk dan bij het theater. We zijn het via Zoom gaan doen, dat was hartstikke leuk om te ontdekken. Ik doe een opleiding, de kunstopleiding, en heb een groepje gevormd dat we met elkaar, elkaar lesgeven via Zoom. Ik vond er ook wel heel positieve uitdagingen inzitten. Ja. En nieuwe vriendschappen die makkelijker te sluiten waren, omdat je elkaar toch niet op kon zoeken. Ik heb nu vrienden over heel Nederland verspreid zitten. Die ik eigenlijk nog kende. Je hoeft nu toch niet in de kroeg af te spreken. Daar zijn heel leuke vriendschappen uitgekomen.

Interviewer

Heel erg bedankt voor jullie ervaringen of input op dit stukje uitdagingen. We hebben helft van de poster in het rood helemaal volgekrabbeld met alle uitdagingen.

Respondent 3

Ik heb nog een uitdaging.

Interviewer

Jij hebt nog een uitdaging?

Respondent 3

Als het mag nog.

Interviewer

Dat mag nog. En dan gaan we kijken hoe we met die uitdagingen zijn omgegaan.

Respondent 3

Nou, ik woonde met z'n vijven, dus dat was wel een uitdaging.

Respondent 6

Ik wilde hiernaar vragen ja.

Respondent 3

Dat je een beetje half nog ruimte hebt om te werken of andere dingen te doen.

Interviewer

En dan ook mijn vriendin... Zij is immigrant uit Turkije. Zij kwam hier met het grote plan om een masteropleiding te doen. Dat doet ze dan ook nu. Maar dat eerste jaar was niet heel erg leuk natuurlijk. Dus het was ook nog een uitdaging voor de relatie, in die zin. Ze woonde ook in het huis met alle mensen. Aan het einde is het prima afgelopen, maar...

Respondent 1

Het is nog steeds je vriendin.

Respondent 3

Ja.

Respondent 1

O.

Respondent 6

Ohh, gelukkig.

Respondent 2

Overleefd.

Respondent 3

Dat zijn uitdagingen.

Respondent 1

Ja.

Respondent 3

Ik zag ook wel uitdagingen voor mijn broertje van zeventien, achttien. Stiefbroertje. Ik probeerde hem juist een beetje te motiveren om [onverstaanbaar #00:50:59#]. In zijn laatste middelbare-schooljaar. Dat was niet echt leuk voor hem. Voor mij maakt het minder uit. Ik ben al net over de leeftijd heen dat ik persé altijd maar uit moet en zo. Dan maakt het voor mij niet zo heel veel uit.

Respondent 2

Ja, maar het is, denk ik, wel hoelang het duurt. Want ik merkt dus nu dat ik het heel vervelend begin te vinden, weet je wel. Ik kan echt wel een tijdje zonder uitgaan of...

Respondent 4

Ik heb al mijn festivals gemist.

Respondent 2

Ja, weet je ik merkt nu wel... Ook andere mensen, want je blijft de hele tijd in hetzelfde kringetje ofzo. En ik was laatst ergens en had weer allemaal mensen ontmoet. Ik dacht, o, wat leuk, heerlijk, weer even wat nieuwe input in plaats van de hele tijd dezelfde mensen. Dat kunnen ook wel behoeften zijn die je niet jaren ofzo...

Interviewer

Ja, dus de uitdagingen veranderen. Ik hoor dat de uitdagingen veranderen.

Respondent 2

Ja.

Interviewer

Dat het volhouden of het steeds weer...

Respondent 2

Ja, afhankelijk is van hoe lang...

Interviewer

Hoe de duur van de uitdagingen ook wel zijn tol eist. Als jullie het oké vinden, wil ik graag doorgaan naar het volgende punt. We hebben ontzettend veel verschillende uitdagingen gehoord. Persoonlijk uitdagingen met het thuiswerken, het ervaren van ruimte. In de sociale omgeving... Hoe ga je om met vrienden, familie, bezoek, verschillende meningen. Ik ben eigenlijk heel benieuwd wat jullie heeft geholpen om met de uitdagingen die jullie zijn tegengekomen om te gaan. Wat heb je uit jezelf kunnen halen om daarmee om te gaan?

Respondent 4

Voor mij, wat ik zei, echt die zelfontwikkeling. Mindfulness, mediteren. Dat heeft mij echt wel geholpen. Ik ben in ieder geval een stuk rustiger dan ik anderhalf jaar geleden was. Ik was er daarvoor echt al mee bezig, maar ik heb er wel meer in geïnvesteerd en dat heeft mij wel geholpen. Zeker, zeker. Het heeft echt wel inzichten gegeven waar ik direct resultaat van zie. Dat het een verstandige keuze is geweest.

Respondent 5

Bij mij niet. Bij mij was het gewoon uitzitten. Ik mis mijn leven voor corona heel erg.

Interviewer

Maar toch ben je omgegaan met de uitdagingen die je hebt ervaren.

Respondent 5

Ja, maar ik... Met mijn werk reisde ik de hele wereld af. Ik was altijd in het buitenland. Er was genoeg te zien. Ik voel me nu gewoon twintig jaar ouder, zeg maar. Ik ben gewoon bezig met huishouden, bij wijze van spreken, en tussendoor werken. Dus ja, ik... Die hele omslag is voor echt alleen maar... Ik hoop dat het allemaal weer snel teruggaat. Ik ben er eigenlijk niet beter op geworden. Misschien... De band met mijn kinderen wel, maar dat deed ik sowieso al heel veel. Ik heb heel veel momenten, zeg maar, die kansen gemist waarbij je de kinderen kon verrassen. Bijvoorbeeld de eerste keer een voetbalwedstrijd, ik had al tickets. Ik had ook al tickets naar New York, dat is allemaal niet doorgedaan. Dat zijn allemaal momenten die hele mooie herinneringen konden worden voor de kinderen, zeg maar. Die ben je nu kwijt.

Respondent 4

Kun je niet denken van, het gaat wel komen? Kijk, wij zouden gaan trouwen.

Respondent 5

Ja.

Respondent 4

Een huwelijksreis naar Indonesië. Dat ging ook niet door. Maar ik kan wel... Ik ben niet degene, ik probeer je niet de les te lezen. Ik kan daar heel erg lang rouwig om zijn, maar ik weet, oké, het zal vast wel een keer komen. Weet je, het is een nieuwe wereld, dus ik denk dat we daar allemaal aan moeten wennen. Maar ik denk dat dat wel kan.

Respondent 5

Het enige waar ik mee kon relativeren, was het feit dat we het goed hebben in Nederland. Dat er geen doden, dat we niet ziek zijn geworden. Maar voor de rest. Voor mijzelf maakt het niet zoveel uit. Ik heb al redelijk veel gezien. Maar voor de kinderen denk ik van, dat waren twee fotoalbums, dat waren veel herinneringen voor ze. Doe zij gewoon kwijt, omdat ze alleen maar thuis hebben gezeten. Dus voor mij heeft dat wel veel waarde, zeg maar.

Respondent 6

Je zult alsnog die dingen doen en de kinderen zullen iets ouder zijn.

Respondent 5

Ja.

Respondent 6

Ze zullen er dan, denk ik, meer van herinneren. Want wat je onthoudt voor je tiende is niet superveel.

Respondent 5

Ja.

Respondent 6

Ik snap het, dat je ze graag wilt verrassen met die dingen. Maar ze hebben ook... Je bent veel meer aanwezig voor ze. Dat heb ik gewoon gezien met ouders buiten met hun kind op straat of in de buurt. Je ziet een kind met één of twee ouders ernaast van een leeftijd van de jouwe. Ik denk van, dat kind heeft de tijd van zijn of haar leven.

Respondent 5

Ja.

Respondent 6

Dingen voor hen belangrijk zijn, zijn de kleine dingetjes. Voor mij is dat ook.

Interviewer

Verder gaan we [onverstaanbaar #00:56:21#]. Welke hulpbronnen hebben jullie vanuit jullie zelf of misschien uit jullie geholpen om met de uitdagingen om te gaan? Vrienden, familie, misschien de wijk, de samenleving.

Respondent 3

Bij mij was het nog heel gezellig. We wonen met z'n vijven en al die anderen hebben ook nog relaties. Dus eigenlijk was het bij ons best wel druk de hele tijd. Dat was ook onvermijdelijk. We hadden best wel een relatief grote bubbel. Dus we hebben heel veel lekker gegeten. Veel gedronken, veel geblowd. We hebben ons eigenlijk best vermaakt op een avond...

Respondent 6

Dat is [onverstaanbaar #00:56:58#].

Respondent 1

Echt?

Respondent 3

Veel spelletjes gespeeld. En ik was een uitdaging vergeten. Ik vond het wel heel vervelend dat ik niet meer kon voetballen. Je kunt namelijk sporten wanneer je wilt, maar je kunt het voetbal nooit vervangen qua intensiteit. Dat is wel irritant. Maar ieder nadeel heb z'n voordeel.

Respondent 4

Ja, zeker ook, ja.

Respondent 3

Dus je had wel weer meer tijd voor andere dingen.

Respondent 2

Dat is ook nog een nadeel, vond ik. Ik bedoel, ik ben best wel aangekomen in coronatijd, zeg maar. Ik ging iedere dag wandelen en zo, maar nee. Ik bleef maar lekker eten en zo.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Uit een soort verveling ja.

Respondent 3

Ik ben wel aangekomen ja.

Respondent 4

Ik had daar niet eens aan gedacht, maar ik hoor NAAM zo zeggen van lekker geblowd. Wel dat ik meer ben gaan drinken thuis. Op andere momenten.

Respondent 2

Dus drank heeft jou geholpen om de uitdagingen om te gaan?

Respondent 4

Nee, dat weet ik niet.

Respondent 2

Hahaha.

Respondent 4

Daar was wel heel veel drank voor nodig geweest, denk ik. Maar...

Respondent 2

Ja.

Respondent 4

Nee, ja. Dat was eigenlijk inderdaad ook wel een uitdaging.

Respondent 2

Ja.

Respondent 5

Sport ingeruild voor de drank en de drugs.

Respondent 4

Ja.

Alle respondenten tegelijk

Hahaha ja.

Respondent 2

Je had het over de hulpbronnen hè, maar ik denk ook dat wat je net zei over betekenisvol werk of bullshit jobs. Daar is ook zo'n boek over hè. Ik merkte ook heel erg dat ik dat had. Dat was voor mij... Ik haalde daar zelf wel energie uit, zeg maar. Dat ik dacht van, ik heb weer een student er doorgepraat. Of kunnen luisteren. Dan kreeg ik weer een appje of een bericht via Teams van 'dankjewel NAAM, ik voel me echt veel beter'. Ik heb geprobeerd om zelf heel erg die hulpbron te zijn, zeg maar. Daar kreeg ik zelf ook wel weer energie van. Dat ik echt wel dacht, we doen het ergens voor. Ik weet niet of jij dat ook had?

Respondent 4

Ja, zeker. Ik heb ook die appjes...

Respondent 2

Ja, zo tof.

Respondent 4

Zeker, ja. Sterker nog, ik heb dat regelmatig bij [onverstaanbaar #00:59:19#] ook, daadwerkelijk.

Respondent 2

Ja, sterker nog, ik heb dat ook gedaan.

Respondent 4

Ja, ja.

Respondent 2

Ja precies. Het heeft ook mooie... Ja, je werkt er ook hard voor, toch?

Respondent 4

Zeker, zeker.

Respondent 2

Om ze een beetje op de rit te houden ofzo.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Ja, ja.

Respondent 1

Ik denk dat ik op een gegeven moment een beetje dacht van, wil ik wel terug naar het oude normaal? Omdat ik ook filosofie geef met iemand, hebben we daar veel gesprekken over gevoerd. Toen was het, ik wil ook helemaal niet terug naar dat oude normaal. Inderdaad, ik volg ook een aantal lezingen. Ik ben in deze tijd ook gewoon nog steeds nieuwsgierig. Dat nieuwsgierig blijven, heeft mij er ook heel erg doorheen geholpen. Van wat gebeurt er nou. Ja, dit is toch eigenlijk ook weer uniek. En hoe zien die relaties eruit en wat gebeurt er daar en waar? Dat valt mij op. Als ik heel veel wandelde in Amsterdam. Al die mensen die daar alleen wandelde. Maar ik zei meer mensen gedag op een dag dan normaal, omdat je, ja, als je elkaar tegenkomt, dan zeg je maar gedag.

Respondent 4

Ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

Allemaal van die kleine dingetjes waarvan ik dacht van ja, dat is eigenlijk gewoon heel interessant.

Respondent 2

Ja, iedereen had natuurlijk meer behoefte aan sociale contacten.

Respondent 1

Ja, toen dacht ik jeetje, het is eigenlijk heel leuk als je gaat wandelen. Je komt allemaal mensen tegen. Ik denk dat nieuwsgierig blijven mij heel erg heeft geholpen. En ook uitdagingen aangaan. Door me dat te realiseren, heb ik me ook ingeschreven bij allerlei kunstprojecten. Ik heb allemaal dingen gehad. Van een fotofestival in de zomer tot in de galerij geëxposeerd. Allemaal dingen die ik normaal nog nooit gedaan had. [onverstaanbaar #01:00:42#]. Ik zit in de adviesraad van een groot theaterfestival. Terwijl ik hier als vrijwilliger werkte bij het kleinste theatertje. Eigenlijk allemaal uitdagingen en ik denk ook een beetje geluk. Uiteindelijk, ja... Voor mij inderdaad wel... Gewoon dingen aangegaan die ik anders niet zoveel aanging, omdat ik niet terug wilde naar dat oude normaal. Dus het was eigenlijk ook wel een eye opener, ja.

Interviewer

Nog andere hulpbronnen die jullie hebben erkend, uit konden putten?

Respondent 6

Ik denk dat ik beseftte dat we niet alleen zijn en de meeste mensen dezelfde gevoelens delen.

Respondent 2

Ja, dezelfde situatie, ja.

Respondent 6

Dezelfde situatie. Ik dacht, hoe moet ik dat nou zeggen, maar ik zou een prijs geven aan de speechschrijver van de persconferentiemensen. Normaal vind ik het rete irritant, de Nederlandse stijl van lange inleiding. Lang, empathisch, we weten dat jullie dit, we weten dat jullie dat. Vroeger, voor de crisis, had ik zoiets van kom maar op met het punt, man. Maar eigenlijk, begon ik steeds meer naar

dat stukje tekst, iedere persconferentie. Van, 'we snappen dat het moeilijk is', dit en dat. Die heeft wel een goede speechschrijver. Ik weet niet wie dat is, maar...

Respondent 4

Ik niet, maar...

Respondent 6

Mooi geschreven was dat.

Interviewer

Hebben jullie de overheid en misschien bepaalde maatregelen die of initiatief dat er vanuit de overheid was als hulpbron ervaren om met jullie uitdagingen om te gaan?

Respondent 6

Ja, ventilatievoorzieningen wel ja. Ik heb op internet gezocht, betreft reizen. Is dat wat je bedoelt?

Interviewer

Ja, alles. Heeft de overheid je geholpen om met de uitdagingen om te gaan?

Respondent 6

Ja, ik probeerde de persconferentie te volgen. O, die samenvattingen van de persconferentie. Dat kleine grafiekje met de punten. Dit zijn de maatregelen. Dat vond ik heel handig. Allemaal leuk, dat jullie zeggen dat wij het moeilijk hebben in die toespraak, maar het was wel makkelijk om achteraf een heel duidelijke samenvatting te krijgen. Dat zocht ik op bij de NOS. Daarvoor had ik zelf het appje, NOS Nieuws app, op mijn telefoon gedownload. Specifiek om te snappen wat de maatregelen precies zijn, want die veranderden zo. Mijn kinderen vroeg mij, mam, wat is wel en niet toegestaan. Dus ja, ik moet een goede samenvatting hebben van wat je wel en niet kunt met plaatjes erbij.

Respondent 2

Ja, volgens mij waren er ook op een gegeven moment telefoonnummers die mensen konden bellen. Ik heb dat zelf niet gedaan. Maar ook voor jongeren. Er waren natuurlijk ook veel jongeren waar juist huiselijk geweld en zo best wel toenam.

Respondent 4

Enorm, enorm,

Respondent 2

Ja. Dat zijn... Dat is volgens mij toen ook wel geweest, maar...

Respondent 6

O, ik moet ook...

Respondent 2

Ik zelf persoonlijk zou niet weten wat ik als hulpbron vanuit de overheid ofzo... Inderdaad voorlichting, maar...

Respondent 4

Nou, met die toeslagen vind ik ook echt wel keurig geregeld.

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

NOW en de hele rits die daaraan vastzit. Afwachten of dat terug moet worden betaald, maar dat dat kan, is supermooi. Ja, het is voor mij een mooie indicator wat voor een empathisch en ook rijk land we zijn.

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

En ik zie mensen die daar... Die dat soms maar lijken te vergeten. Die alles maar als zekerheid aannemen. Maar ik ken genoeg landen waar het niet zo geregeld is.

Respondent 1

Ja, nou ja.

Respondent 4

Dus ik vind dat ze dat wel aardig hebben gedaan.

Respondent 1

Het blijft ook lastig hè. Ik ben van huis uit jurist. Afgelopen week ben ik bezig geweest voor een vriend van mij met een evenementbureau. Die dus nog niks mag. Hij hoopt dat hij vanaf negentien... Over vier weken wat meer mag, 20 september. Dan vind ik het nog een hele wirwar. Dan lees je allerlei artikelen door waar aan het einde staat, dit artikel is nog niet geldig tot met 19 september. Dus dat denk ik, ja, hij kan niks. Hij moet allemaal aanbetalingen. Hij moet allemaal dingen regelen. Ja, voor die groep is het, denk ik, nog steeds zo onzeker. En zoveel stress. Zoveel partijen die erbij betrokken zijn die allemaal weer hun eigen stress hebben. Hij werkte anderhalf jaar eigenlijk alleen maar aan dingen afzeggen, verplaatsen, weer wijzigen. Allemaal boze mensen, klanten die failliet gaan.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

En dan heb je eigenlijk ook niet zo heel veel meer aan al die, ja, wetten en dingen die er zijn. Je hebt gewoon alleen maar behoefte aan eerdere informatie. Dat is natuurlijk lastig, want dat hangt ook samen met wat een pandemie weer veroorzaakt. Maar het is... Ja, dan denk je... Voor die sector merk ik nu wel hoe zwaar het is. Ik zit zelf ook helemaal in de stress de afgelopen weken. Ik dacht, het is gewoon niet meer te volgen.

Respondent 6

Ja.

Interviewer

Wat had Nederland meer kunnen doen om beter te ondersteunen?

Respondent 6

Het vaccinatieprogramma sneller op de rit krijgen.

Respondent 2

En ik denk ook meer... Hoe noem je dat ook alweer? Het O... Even... Dat team?

Respondent 4

OMT.

Respondent 6

VGZ? Nee.

Respondent 2

OMT? Ja, sorry, ik dacht... Dus ja, meer disciplines erin. Als ik kijk naar de jongeren... Die zijn echt compleet onderbelicht. De terrassen gingen open, maar het onderwijs bleef nog dicht. Ik denk dat er dus niet alleen maar gericht op het virus, maar ook gericht op mentaal welzijn moet worden. Wat houdt het in? Wat houden, ja... Wat voor maatregelen, wat voor effect heeft dat op mensen? Dus niet alleen maar het virus, maar breder.

Respondent 1

Ja, ik denk mentaal zeker. Want ik heb zelf ook corona gehad. Ik zit in een long-COVID. Revalidatie. Maar als ik de vrienden zie die psychisch gewoon een enorme klap hebben gehad omdat ze hun bedrijf...

Respondent 2

Ja.

Respondent 1

...kwijt zijn geraakt. Ja, ik krijg zelfs alles vergoed vanuit de basisverzekering, maar zij krijgen helemaal geen hulp en steun als zij naar iemand toe willen om hun te adviseren. Van, o, moet je misschien iets anders gaan doen? Je bedrijf opgeven, of...? Hoe ga je ermee om als je failliet bent gegaan? Daar is eigenlijk gewoon, vind ik, helemaal geen steun. En inderdaad voor die kinderen die thuiszitten...

Respondent 2

Nou ja, dat het gewoon breder wordt bekeken.

Respondent 1

...ook met het psychische verhaal.

Respondent 2

Bredere afwegingen. Dus, nou ja, natuurlijk ook economische afwegingen, maar dat er wat breder wordt gepakt.

Respondent 1

Misschien niet eens zozeer wat er is. Maar dat er gewoon meer aandacht voor zou zijn. Dat vind ik wel... Dat vond ik in het begin trouwens ook. Eigenlijk ging de voorlichting over corona zelf. Dat ging heel erg over je wordt ziek of je wordt niet ziek. Maar ik weet zelf uit het verleden dat je ook van een ander virus gewoon heel lang ziek kunt blijven.

Respondent 6

Ja, ja.

Respondent 1

En die voorlichting, van de long-COVID, ontbrak volledig.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

En wat mensen ermee doen, moeten ze zelf weten. Maar het feit dat er in de voorlichting... Dat vind ik wel voor de overheid. Bijvoorbeeld, in de persconferenties kwam dat pas heel laat ter sprake.

Respondent 2

Maar was dat toen allemaal al bekend, die informatie?

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Oké.

Respondent 1

Ja, het was al vrij snel bekend. Ik zit redelijk in dat circuit, qua gezondheid. Dat daar gewoon... Dat kwam echt pas na een jaar ofzo. Ja.

Respondent 6

Ik denk dat we, economisch gezien, meer naar de economisch kleinere mensen moeten kijken.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Er was veel te veel... De regering vond ik dus veel te zwak in het buigen voor heel grote economische belangen.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Een aandeel...

Respondent 2

Maar ja, dat is onze politiek ook, in Nederland. Dus ja...

Respondent 6

Ja maar... Wij stemmen voor onze politiek.

Respondent 2

Ja.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Ja, maar wat mij betreft is dat het grote probleem, maar goed. Dat is hoe ik ernaar kijk. Een soort van voortgaan op...

Respondent 6

Als je hoort van die bedragen. En ik hoor dan van jou dat mensen failliet gaan en dat mensen eronder lijden. Het zijn gewoon aandeelhouders van grote bedrijven die ergens op een leuk eiland zitten nu, dolblij. Dus een beetje de economische balans meer richting de kleine mensen...

Respondent 3

Je ziet dat die enorme stimuleringspakketten... Je ziet hoe relatief het allemaal is, dat geld. Het kan zo gedrukt worden, weet je wel.

Respondent 4

Maar dat heeft wel consequenties hoor, gewoon geld drukken.

Respondent 2

Precies.

Respondent 3

Het heeft de consequenties dat de beurzen allemaal de lucht in vliegen.

Respondent 6

Nou het kan...

Respondent 3

De rijken worden rijker.

Respondent 6

Het kan geherdistribueerd worden, zou ik zeggen.

Respondent 3

Dat kan een stuk beter.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

Ja.

Respondent 3

Maar op zich leuk om te zien dat het wel kan. Dat...

Respondent 4

Ja.

Respondent 3

Dat de grootste...

Respondent 2

Ja, als ze willen kunnen ze en dat is een beetje wat ik mis bij de overheid. Eigenlijk werden maatregelen, werd de informatie die er bekend was om een maatregel te kunnen dragen alleen maar gedeeld, naar mijn gevoel, zodat de maatregel een soort maatschappelijk draagvlak had. Dat vond ik soms kwalijk, dat ik dacht... Ja, lekker handig. Het klinkt een beetje negatief hoor. Maar in ons straatje. Laten we dat maar doen, dat is in ons straatje. Maar wat is nou echt je visie? Wat is nou echt... Het was een beetje zo van, o probleempje, laten we het oplossen. Dus veel meer echt een visie. Dat je ook weet wat je kunt verwachten in plaats van iedere keer maar weer een soort verrassing. O, we gaan open. Horeca, ga dansen. O nee, we gaan weer dicht. Weet je, zorg dat je een visie hebt.

Respondent 6

Zeker met het vaccineren.

Respondent 2

Ja.

Respondent 2

Ja, of een langetermijn...

Respondent 1

Ja, de routekaart, daar heb ik eigenlijk ook niet zo heel veel meer van gezien.

Respondent 2

Nee. Het kwam toen allemaal op en...

Respondent 1

Dat was natuurlijk niet de bedoeling.

Respondent 2

...dan ja dit is goed en dat...

Respondent 6

En dat ineens de hele stad [onverstaanbaar #01:10:47#]. Maar zeker het vaccinatieprogramma had veel sneller op de rit gekund. En al dat prijs, prijs, prijs, handel, handel, handel...

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

Ik bedoel, het geld is er wel.

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

Schiet maar op, schiet maar in, voor de mensen die dat willen. En dan voor de mensen die dat niet willen... Wij kunnen een bepaald percentage van de ongevaccineerden mensen ook dragen. Je moet echt opschieten met die dingen.

Interviewer

We hebben nu naar de overheid gekeken, wat die meer, beter of anders had kunnen doen. Wat hadden jullie zelf nog meer kunnen doen om beter om te gaan met de uitdagingen die jullie hebben ervaren? Wat hebben jullie misschien niet gedaan, wat je achteraf had moeten doen?

Respondent 4

Kritiek is altijd lastig. Ja, weet je, kijk, keuzes. Ik heb ervoor gekozen om met de doelgroep te blijven werken. Dus ik heb ervoor gekozen om toen nog ongevaccineerd onder de jongeren te zijn. Dus ik heb me, omdat het mocht hè... De regering zei, wanneer je met kwetsbare jongeren werkt, juist om dat mishandelverhaal in te perken en dat ze niet op straat zijn, mag je blijven werken. Daardoor heb ik mijzelf natuurlijk wel blootgesteld aan het virus. Want met anderhalve meter met kwetsbare jongeren is supermoeilijk. Altijd een knuffel geven, altijd die boks, die hand. Dus ik denk dat ik daar, ondanks dat ik vond dat ik me heel erg aan de regels hield, dat ik me daar nog erger aan de regels had moeten houden en misschien had moeten zeggen, ik ga wel thuiswerken. Ik ga niet die reisbewegingen maken, om zo mijn steentje bij te dragen aan het niet verspreiden van het virus.

Respondent 2

Dan heb je het weer alleen over het virus dan inderdaad, hè.

Respondent 4

Ja.

Interviewer

Had het jou geholpen om beter met de uitdagingen om te gaan die je tegen bent gekomen?

Respondent 4

Oh zo. Sorry. Sorry. Ja, nee. Nee, ik denk het... Nee. Ik denk dat ik met de uitdagingen die ik tegenkwam in principe wel goed om heb ingespeeld of mee om ben gegaan. Ja.

Respondent 2

Ik denk dat ik wel beter voor mezelf had kunnen zorgen thuis. Je krijgt dan vanuit de werkgever ook wat dingen. Dan kon je een extra scherm of een stoel, ofzo... Daar had ik echt geen tijd voor, om dat allemaal te regelen, zeg maar. Dus dan zat ik iedere keer op zo'n zitstoeltje bij mij thuis. Ja. Ja, je kunt altijd wel beter voor jezelf zorgen, denk ik. Wat meer bewegen, toch? Wat minder eten in mijn geval, chocola. Ja. Ja. Ik weet niet... Het is natuurlijk altijd een stukje eigen verantwoordelijkheid ofzo. Ja. Wat ik ook wel... We hadden het al afgesloten, maar ik vond ook de burgerinitiatieven en dingen die mensen voor elkaar deden ook heel leuk. Het dooft dan ook allemaal wel weer uit, maar dat... Ja. Ja.

Interviewer

Dank jullie wel. Ik denk dat we even pauze gaan houden. Klopt dat? Of is dat...

Notulist

Ja. Is goed.

Interviewer

Een minuutje of tien, vijftien pauze. Even lekker de benen strekken, een kopje thee, een kopje koffie, fris. En dan straks weer verder.

Respondent 1

Hoeveel tijd?

Interviewer

Tien, vijftien minuten.

Respondent 1

O, oké.

Respondent 6

En dan gaan we door?

Interviewer

En dan gaan we door tot... Het is inderdaad twee uur, dus dan gaan we door tot half zeven.

Respondent 6

Oké.

Respondent 1

Ja.

<<Pauze van #01:15:06 tot 01:30:28#>>

Interviewer

Ik wil het met jullie hebben over veerkracht. Wat betekent veerkracht voor jullie? En waar hebben jullie in de afgelopen tijd veerkrachtig moeten zijn?

Respondent 6

Alles. Alles. Wat niet, zou ik zeggen. Alles wat anders werd tijdens dit hele gebeuren. Alles is anders geworden. Werk is anders geworden. Het onderwijs. Dat je niet op straat kunt 's nachts laat. Hoe je je leven inricht. Veerkracht betekent plots verandering in je leven. Ja en daar groei je van. Daar leer je van. Je doet er wat mee. Daarom dacht ik van, de meeste problemen die we voorheen hadden en die we ook in de toekomst zullen hebben, zijn gewoon luxeproblemen, eigenlijk.

Respondent 2

Ik zie veerkracht wel een beetje als iets wat je soms meer hebt dan andere keren. En dat je eigenlijk veerkracht... Ja, een soort reserve ook wel, ofzo. Een soort balans. Zo zie ik het een beetje.

Interviewer

En kun je een situatie beschrijven waarin je veerkracht moest tonen?

Respondent 2

Ja, dat hebben we allemaal moeten tonen, toch, de laatste periode? Dat je toch meebeweegt met wat er is? Dus ja. Thuiswerken, kinderen thuis, andere ritmes.

Respondent 6

Ja, de donkere...

Respondent 2

Dan moet je wel veerkracht...

Respondent 6

...dagen van het thuiswerken met kinderen. [onverstaanbaar #01:32:26#].

Respondent 2

Ja, ja. Dan doe je een beroep op je veerkracht, denk ik. En ik denk dat je meer veerkracht hebt als je jezelf een beetje positief kan voelen dan wanneer je er al zo doorheen zit. En er ook nog eens een beroep op je wordt gedaan, zeg maar. Denk ik soms. Ja, zo kijk ik ernaar. Ik weet niet hoe dat zien, maar...

Respondent 1

Ja, bij mij kwam het verschil toen ik dacht, ik ga gewoon mee op die golf. Het is nu wat het is en ik zie later wel wat eruit komt. Ik ga een soort van...

Respondent 2

Ja, precies.

Respondent 1

...nieuwsgierig surfen op die golf. Dit is dan nu het leven. Toen ik het verzet gewoon niet meer had...

Respondent 2

Ja.

Respondent 1

...van het is niet leuk alleen, wat moet ik nou doen en...? Toen werd het eigenlijk best behapbaar. En weet je, ik voel me, denk ik, beter dan anderhalf jaar geleden. Ondanks dat allerlei ellende weer opnieuw begint. Maar ik denk dat die veerkracht en ook dat ontdekken bij jezelf wel heel veel kracht geeft. Ja. En ik denk dat het ook voor jezelf is, maar ook weer naar je vrienden toe. Met andere verhalen, met ook ellende, met mensen die je misschien in de steek laten, maar ook weer nieuwe vriendschappen. Ja, op allerlei vlakken heb ik wel veerkracht ervaren en moeten tonen, denk ik. Ja.

Respondent 5

Voor mij was het best zwaar, maar ik denk dat mijn veerkracht nog niet echt goed op de proef is gesteld. Ik heb nog steeds mijn baan en alles is nog, zeg maar, redelijk intact. Maar moet je je voorstellen dat ik mijn baan kwijt was.

Respondent 6

Ja.

Respondent 5

Dat zou dan nog wel... Dus wat dat betreft niet heel veel... Ja, behalve het thuis... Ik denk dat andere mensen... Bijvoorbeeld mensen die in de horeca werken, daar is de veerkracht wel echt op de proef gesteld. Bij mij niet zo heel erg.

Respondent 2

Ja, ik merkte dat ik... Ik raakte mijn baan kwijt tijdens corona. Ik kreeg in februari dat er... Het is in het hoger onderwijs zo dat je steeds tijdelijk...

Respondent 6

O, ja.

Respondent 2

Hè, in mijn geval was dat dus, ging dat over mij en kreeg ik geen vaste aanstelling. Dus daarnaast... Ik moest werken en daarnaast ook nog solliciteren. Dus ook nog online. Toen merkte ik wel dat dat echt te veel van mij vroeg.

Respondent 5

O ja.

Respondent 2

Toen dacht ik, deze bal kan ik niet ook nog eens even in de lucht houden.

Respondent 6

Tja.

Respondent 2

Dus toen heb ik op een gegeven moment ook besloten om even te stoppen met solliciteren, omdat... Ik kwam iedere keer wel in de tweede ronde, maar dan zeiden ze, ja, we missen toch een beetje de energie. Dan dacht ik, ja, dat snap ik wel. Ik ben helemaal kapot. Weet je wel. Toen dacht ik, ja, oké, nu moet ik eerst zorgen dat ik weer een beetje uitrust. Daarna heb ik wel meer veerkracht om dat aan te gaan. Dus dat ben ik nu aan het doen. Aan het uitrusten. Ja.

Respondent 4

Ja, ik zie veerkracht... Hoe ik het interpreteer, is dat de mens sowieso heel veerkrachtig is. Als je kijkt, negen van de tien dingen die ons overkomen, daar komen we wel overheen. Stel je voor dat ik eraan zou sterven. Dat betekent niet dat de hele mensheid uitsterft. Er wordt vast wel wat gevonden. Hetzij een vaccin, hetzij medicatie. Wat jij zei zegt, we hebben onze baan nog. Mensen in de horeca... Het is nu vervelend voor horecaondernemers. Maar mensen worden ook weer creatief hè. Die gaan ook weer andere dingen doen.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

Ik heb mezelf acht kilo erbij besteld, juist om de horeca te steunen. Ik heb nog nooit zoveel gedoneerd en besteld. Bij kleine lokale tentjes besteld.

Respondent 2

Dat is ook wel een mooi voorbeeld. Dat zag je ook in de horeca. Sommige ondernemers hadden inderdaad hele creatieve oplossingen. Die wisten gelijk...

Respondent 4

Ja. Dingen op te lossen.

Respondent 2

...met veerkracht ermee om te gaan en anderen dompelden helemaal in, hallo...

Respondent 4

Ja. Ja. Ja. Maar ik ben er wel van overtuigd dat we als mensen super veerkrachtig zijn. We hebben al heel veel overleefd. En ik denk dat we, als we de wereld niet kapotmaken met onze stomiteiten, nog heel veel zullen overleven. Ik wil wel nog zeggen dat het een rotvirus is en dat ik eerder geld had ingezet op het meemaken van een Derde Wereldoorlog dan kapot worden geslagen door een virus. Dat is wel... Dat we daar nog steeds niet op voorhand iets op hadden, dat verbaast mij dan wel echt heel erg.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Kun je dan ook nog de virusontkenners, omdat je zo van, nou ik kan met iedereen praten... Kun je daar ook nog mee...

Respondent 4

Nou kijk, het is... Kijk. Ik zou er heel veel moeite mee hebben als jij nu recht in mijn gezicht zegt, het bestaat niet.

Respondent 2

Ja.

Respondent 4

Maar je mag natuurlijk je twijfels over de ernst van de situatie en de ernst van het virus hebben. Dat mag, want er zijn genoeg mensen die het supermild hebben. Ik zou mij kunnen voorstellen dat iemand dan denkt, nou het valt wel mee. De mensen die het heftig krijgen, zijn ouderen, afgeschreven mensen die een zwak immuunsysteem hebben. Dus het zal wel meevallen. Want aan de griep gaan vijfhonderdduizend (500.000) mensen per jaar dood. Aan de gewone influenza. Ik kan me daar wel iets bij voorstellen. Ik vind het wel mooi dat je het woord virusontkenners gebruikt, want dat gebruik ik zelf ook in plaats van wappies. Onnodige betiteling. Van mij mag je denken wat je wilt. Als je echt hard in mijn gezicht zegt, van, het bestaat niet. Dan zullen we in ieder geval geen vrienden worden, want dan hebben we niet dezelfde visie. Gelukkig...

Respondent 2

Ja, over visie...

Respondent 4

Ik heb gelukkig geen vrienden die het ontkennen. Wel vrienden die zeggen dat zij zicht niet laten vaccineren om de volgende, volgende, volgende reden. Die ik helemaal begrijp. Die is niet op mij van toepassing. Ik zou het niet doen, maar heb vrienden die zeggen, ja maar, ik wil nog vader worden. Ik weet niet wat het met de onderhuishouding doet. Mijn vrouw weet dat niet. Dus ik kies ervoor om mij niet te vaccineren. Ik ga niet aan jouw beslissingen tornen. Maar dat is iets anders dan zeggen van nou, het bestaat niet. Ja. Nee. En het... Ja, ik kan het prima begrijpen dat je eigen keuze... Je mag vinden wat je wilt. Je mag je eigen mening hebben. Zo richt ik mijn leven in. Ja. Maar het bestaat wel, want ik heb het gehad.

Respondent 2

Maar je gaat... Ja precies, je gaat wel een blokje om als je een virusontkenner...

Respondent 4

Ja, ja.

Respondent 2

Ja.

Interviewer

En wat betekent veerkracht voor Nederland?

Respondent 6

Het gaat natuurlijk goed op het grote economisch vlak, kan ik zeggen. Maar ja, op het persoonlijke vlak van al de ondernemers van Nederland. Vooral de kleine ondernemers dan. Ik denk dat die allemaal een grote klap hebben gekregen.

Respondent 3

Misschien dat we anders gaan kijken werk en geld als samenleving.

Respondent 4

Denk je dat of hoop je dat?

Respondent 3

Nou, het gebeurt al. Ik weet niet hoe het zich doorzet, maar...

Respondent 4

Ja, precies.

Respondent 3

...mensen werken thuis.

Respondent 4

Ja.

Respondent 6

Nou. Het gaat beter met mijn spaargeld.

Respondent 3

[onverstaanbaar #01:40:10#] wat je nodig hebt om te werken.

Respondent 2

Ik kreeg bijvoorbeeld net van mijn zwager een appje. We hadden een leuke band thuis. Mijn zwager is een heel hardwerkende directeur van een groot [onverstaanbaar #01:40:22#]-bedrijf in Nederland. Hij werkt nu vanuit huis. Hij zegt nu, breng alsjeblieft de fiets bij mij, dan kan ik tussen de meetings door even lekker een klusje...

Respondent 4

Dan kan hij sleutelen en plakken.

Respondent 2

Dus hij appte me net. Fietsenmakerij is geopend tot half twaalf vanavond. U kunt uw fiets ophalen. Dat kreeg ik net. Dus ik zie inderdaad dat mensen anders met hun tijd... Andere dingen belangrijk vinden. Wat jij ook zegt, een andere beleving of andere... Ja. Ja.

Interviewer

Het sluit mooi aan bij de volgende vraag. Welke lessen hebben we geleerd van de crisis? En hoe kunnen we het in de toekomst beter doen?

Respondent 2

Nou, als we de kranten lezen, hebben we allemaal niks geleerd. Dan is het allemaal heel deprimerend. Dan hebben we niks geleerd.

Respondent 4

Ik denk dat we hebben geleerd dat ook dit ons kan overkomen. Ik denk dat we dat hebben geleerd.

Respondent 2

Ja, dat we kwetsbaar zijn.

Respondent 4

Ja. Dat we erg...

Respondent 2

Ja.

Respondent 4

Dat we superkwetsbaar zijn.

Respondent 2

Ja.

Respondent 4

Wat ik ervan heb geleerd, is dat we ons soms druk maken om dingen waar we ons eigenlijk helemaal niet zo druk om zouden moeten maken.

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

Of zouden hoeven maken, laat ik het zo zeggen. Het was in vergelijking met de waarde van geld en de diensten die je hebt voor leven... Ik hoop dat het zo blijft. Ik denk namelijk van niet. Ik denk dat, als dit een beetje achter de rug is, we weer vrij snel gaan vliegen en... Wij misschien niet, omdat we... Maar dat het gewoon wel weer zijn beloop gaat krijgen. Dat het weer superdruk wordt. Jij had het net over expats. Ik lees vanochtend dat expats gewoon alweer terug aan het komen zijn. Dat daarom de huurprijzen alweer omhooggaan. Dus ondanks dat we heel kwetsbaar zijn, ik denk dat we hebben geleerd dat we heel kwetsbaar zijn, heb ik het vermoeden dat we denken dat we niet zo kwetsbaar zijn als we nu zijn gebleken. Als dat een beetje sense maakt.

Respondent 2

Ja.

Respondent 3

Ja, een beetje de terugval op de mensen die het uiteindelijk doen. Bijvoorbeeld bij jouw werk of bij de zorg en zo. Misschien is het ook goed voor de samenleving om te realiseren hoe belangrijk dat soort werk is.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Maar ik denk dus dat dat in anderhalf jaar nog steeds niet gebeurd is. Die realisatie. Dus ik vraag me af wanneer dat dan plaats gaat vinden. Als je ziet... Zo'n bonus, wat stelt dat voor voor de zorgmedewerkers?

Respondent 6

Ja. Belachelijk.

Respondent 2

Het is gewoon niet gebeurd. Dan denk ik... Dan laat je dus continu, dat is wat ik net ook zei, als overheid zien wat je waarden zijn.

Respondent 3

Ja.

Respondent 4

Nee.

Respondent 2

Hun waarden liggen niet daar, in het onderwijs of de zorg.

Respondent 4

Nee, maar wij kregen een eenmalige bonus.

Respondent 2

Ja, de signalen die worden afgegeven...

Respondent 4

Wij kregen een eenmalige bonus.

Respondent 2

Ja, ik ook ja.

Respondent 4

Ik begreep daar helemaal geen hout van. Eerlijk niet. Ik begreep niet... Waarom krijg ik dit? Want ik verdien sowieso genoeg, vind ik, voor het werk dat ik lever. Ik heb het ook daadwerkelijk gedoneerd. Onnodig. Investeer het in die leerlingen. Investeer het in die kinderen. Niet in mij, ik heb wat ik kan...

Respondent 2

Ja, het is een soort waarderingssysteem natuurlijk.

Respondent 4

Ja en kijk... Als je ziet... Dat is een heel andere discussie. Als je ziet wat we in het onderwijs al krijgen... Ik ben één van de mensen die zegt, luister, we hebben twaalf weken vakantie per jaar, bij elkaar. We hebben een dertiende maand. We krijgen vakantiegeld. En we krijgen vakanties doorbetaald. Ja, ik ben links genoeg om te zeggen dat dat ergens niet echt helemaal klopt.

Respondent 2

Ja, ik denk dat het te maken heeft met werkdruk. Hoe je...

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Ik denk dat ieder soort onderwijs weer anders is, of je nou...

Respondent 4

Ja, kijk...

Respondent 2

...Mbo of... Voortgezet...

Respondent 4

Wat ik zeg, dat is een andere discussie.

Respondent 2

Dat zal niet iedereen met je eens zijn, die in het onderwijs werkt, denk ik. Wat je nu zegt.

Respondent 4

Ja, en ook dat hoeft niet.

Respondent 2

Nee.

Respondent 4

Je hoeft het ook niet met mij eens te zijn.

Respondent 2

Ik heb er te kort in gewerkt om daar wat op te kunnen zeggen.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Maar ik denk wel dat er genoeg mensen zijn die ook veel inleveren in die weken, zeg maar.

Respondent 4

Of die niet zo snel tevreden zijn als ik, dat kan ook.

Respondent 6

Maar zoals...

Respondent 2

Ja, heeft ook te maken met hoe ga je om met werkdruk en zo.

Respondent 6

Ze hebben allemaal kunnen zien welke banen echt nodig zijn.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja of ze er iets mee gaan doen... We hebben het toch kunnen zien. Dat kunnen we niet ontzien. We kunnen het proberen weg te moffelen, maar...

Respondent 2

Ja, ik heb het... Hebben jullie echt het gevoel dat dat nu gezien is?

Respondent 6

... het is heel duidelijk welke banen echt wel...

Respondent 1

Nee, ik vraag het me ook af. Het is ook zo... Ik hoop dat het thuiswerken en zo, qua milieu, toch wat meer blijft. Maar ik weet het ook niet hoor.

Respondent 4

Maar je hoort de vliegtuigen nu weer, toch?

Respondent 1

Ja, waarom?

Respondent 4

Ik woon ook in de vliegroute. Ik hoor ze gewoon weer om drie uur 's nachts.

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Wat is de vliegroute eigenlijk? Dat weet ik dus niet.

Respondent 1

Nou ja, ik woon daar dus een beetje om de hoek. Maar ik hoor ze toch ook weer. Ik denk van ja...

Respondent 4

Ja, ik woon er om de hoek. Nieuw West, dus richting Schiphol. Daar woon ik. Daar komen ze gewoon...

Respondent 1

Ik hoor... Ik was mij er eigenlijk niet eens zo van bewust, maar toen ze weg waren, dacht ik, Jezus, dat is rustig.

Respondent 4

Het is rustig. Ja.

Respondent 1

Wat is het hier stil joh.

Respondent 6

Maar ja, zoals ik zeg, we hebben het gezien, maar of wij...

Respondent 4

We moeten er ook iets mee gaan doen.

Respondent 6

...er iets aan gaan doen of niet... En of...

Respondent 2

Ja maar, ik denk dat wij te klein zijn om dat zelf ook te pakken.

Respondent 6

Nee, niet zo denken. Het ruimte geven.

Respondent 4

[onverstaanbaar #01:46:05#].

Respondent 2

Maar het is niet een kwestie van denken. Ik denk dat dat gewoon de structuur is waarin wij leven.

Respondent 1

Nou ja, heel veel mensen willen natuurlijk ook terug naar hoe ze leefden. En daar horen al dit soort dingen ook bij. Daar maak ik mij dan zorgen om.

Respondent 6

Zijn wij dan speciaal geselecteerd, dat we allemaal dezelfde...

Respondent 1

Ja, dat weet ik niet. Maar wat mij ook opvalt...

Respondent 6

Misschien zijn wij gewoon beheerst ingedeeld.

Respondent 1

Ja, dat kan.

Respondent 4

Nee, dat denk ik niet.

Respondent 1

Nee, ik denk het niet. Maar ik denk dat heel veel mensen...

Respondent 6

Nee.

Respondent 1

...toch gewoon weer terug willen. Die willen weer winkelen. Die willen weer weet ik wat allemaal. Dat, ja, dat is mensen eigen. Iedereen heeft zijn eigen hobby en zijn eigen ding. En veel mensen hebben ook echt... Veel mensen weten ook niet hoe zij hun leven anders moeten gaan leven. Dan moet je nu wel een enorme omslag gaan maken. Als iedereen een klein beetje van meeneemt, zijn we er al. Maar ik merk zelf dat ik eigenlijk alles gewoon relaxter ben gaan doen. Maar dan zie ik nog iemand die om mij heen moet om iets te pakken of om die, die...

Respondent 4

Ja.

Respondent 1

Dat die nog om mij heen moet fietsen terwijl we bijna voor het stoplicht staan. Dan denk ik, ja, kom op. Ik heb daar niet zo heel veel hoop op hoor.

Respondent 4

Ja.

Respondent 6

Ik denk dat er veel grote bedrijven zijn wiens aandeelhouders graag consumentengeld willen hebben. Ik denk niet dat de drift, de drive komt van ons als mensen.

Respondent 1

Nou, ik merk dat er toch wel mensen om mij heen...

Respondent 6

Want hier zitten we...

Respondent 1

Ik wil weer uit eten, ik wil weer dit, ik wil weer dat. Dat komt allemaal toch... Dat houdt elkaar in stand. Als ik ergens naar een festival ga, wil ik daar ook weer slapen, muziek, andere dingen. Er gebeurt... We gaan toch weer veel meer bewegen met z'n allen en dingen gebruiken. Ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 1

Ja, ja.

Respondent 6

Je kunt dat met mate en niet in de grote hoeveelheid die exploitanten graag willen zien.

Respondent 1

Ja, dat hoop ik. Dat iedereen... Als iedereen maar een klein gedeelte van over houdt. Als je de grote hoeveelheid mensen ziet die alweer in het vliegtuig wilde stappen en weet ik veel waar op vakantie moesten.

Respondent 4

De metro's, de treinen, zodra het kon, zat het weer gewoon vol.

Respondent 1

Zat het weer bommetje vol. Dan denk van ja, dat... Ja, sorry, maar dan heb ik niet zo heel veel hoop. Nee.

Respondent 4

Nou, ik heb wel hoop.

Respondent 1

Nou wel hoop dat we met kleine dingetjes en een gedeelte van de mensen misschien wat dingen oppakken, maar...

Respondent 4

Ja.

Respondent 3

Voor mij is het ook de uitdaging om de samenleving weer... Om weer echt een samenleving te hebben, ofzo.

Respondent 6

Juist, juist.

Respondent 3

Want eigenlijk bestaat dat helemaal niet.

Respondent 6

Ja.

Respondent 3

Eigenlijk is dat al tientallen jaren...

Respondent 1

Ja.

Respondent 3

...ook door overheid ontmanteld.

Respondent 1

Ja.

Respondent 3

Ook vanuit dat wie die ontzuiling hebben en zo. Mensen zijn niet meer of protestant of katholiek. Mensen zijn allemaal verschillende soorten mensen nu. Maar er is eigenlijk helemaal geen samenleving dan.

Respondent 6

Ja.

Respondent 3

Want op het moment dat je een keer geen baan hebt, merk je gewoon hoe hard de wereld is.

Respondent 6

Ja.

Respondent 3

Dat er helemaal niet echt... De hulp die je krijgt, is in ieder geval niet van harte.

Respondent 2

Dat zeiden... We leven natuurlijk in een neoliberaal land, waarin je allemaal voor jezelf moet zorgen.

Respondent 4

[onverstaanbaar #01:48:47#].

Respondent 2

Als je shit hebt, hoop je dat je goede vrienden hebt. Maar voor de samenleving...

Respondent 4

De verzorgingsstaat is wel een beetje... Ja.

Respondent 2

Ja.

Respondent 3

Ik denk dat je zo... Ik denk dat de overheid zich zo beter kan voorbereiden op een volgende pandemie. Dat je investeert in de samenleving.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 3

Investeert in belangrijke beroepen.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja, ja.

Respondent 3

En in gewoon de mensen.

Respondent 2

Precies.

Respondent 6

Maar je hebt...

Respondent 3

Juist ook die bozen mensen die het ontkennen, bijvoorbeeld.

Respondent 2

Ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 3

Die zijn gewoon boos, omdat ze het waarschijnlijk ook economisch zwaar hebben.

Respondent 4

Die moeten geholpen worden, ja.

Respondent 2

Maar ja, het...

Respondent 3

Die hebben het tien jaar, of hoe lang dan ook, dat ze zich al gedrukt voelen, weet je wel?

Respondent 2

Ja, kijk. De mensen die staan de protesteren en te demonstreren bij de opvangcentra. Wat ze allemaal wel niet durven te zeggen.

Respondent 4

Ja, maar dat is... Plaatsvervangende schaamte hoor.

Respondent 2

Ja, maar dat is natuurlijk helemaal een soort woede met pootjes ofzo. Weet je wel? Dat is natuurlijk compleet...

Respondent 1

En angst. Ja.

Respondent 2

Precies.

Respondent 6

Angst, ja.

Respondent 2

Ik heb dat ook weleens hoor. Het dorpje waar ik vandaan kom, dat mensen daar weleens iets zeggen. Dan zitten ze in hun hele, vette, riante tuin met een heel groot huis. Maar de vluchtelingen...

Respondent 4

Ik ken ook van die mensen.

Respondent 3

[onverstaanbaar #01:49:53#].

Respondent 2

Wat ga jij er nou van merken, man? Weet je wel? Ik bedoel, doe eens even normaal gewoon.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Sorry, we gaan nu heel erg in de politiek. Maar je hebt helemaal gelijk. Ik vind het wel heel mooi wat je zegt.

Respondent 4

Maar iedereen ...

Respondent 3

Iedereen kan ook... Dat was in NU te lezen, toen het allemaal begon. Toen was het zo van, we zijn een samenleving en zo. Toen dacht ik van, waar heb je het over joh? Die samenleving, ik heb er niks van gemerkt. Weet je wel. Ineens zijn we een samenleving.

Respondent 4

Maar zie je niet...

Respondent 3

Welke samenleving? Fijn dat het kan, weet je wel, dat is mooi.

Respondent 2

Ja, maar jij...

Respondent 4

Misschien... Jij zei net, de hulp ik krijg is vaak niet van harte. Ik merk juist dat mensen om mij heen, vanuit de samenleving, dingen wel...

Respondent 3

Dat wel, absoluut.

Respondent 4

Dus dat is misschien ook wel een klein beetje winst behaald. Nu is het een kwestie van vasthouden.

Respondent 5

Hoe heb je dat gemerkt dan?

Respondent 4

Nou kijk... Nou, wat ik zeg. Dat je mensen... Dat je het probeert. Dat je daar... Bij mij in de buurt... Ik groette mijn burens altijd al, maar nu doet iedereen het. Je helpt. Heb je wat nodig? De buurvrouw die had problemen met Ziggo. Ik bellen. De volgende dag krijg ik een bosje bloemen. Ja, jij zegt van, o ja, werk, dit en dat... Het eerste wat ik denk, is, in het Mbo is genoeg mooi werk. Dus kom bij ons solliciteren. Dat soort dingetjes.

Respondent 2

I know. Ja, ja.

Respondent 4

Het is wel een kwestie van volhouden. Ik hoor ook echt wel van... Ik ben bang dat we het als mensheid niet heel lang gaan volhouden. Dat we op een soort basisniveau wel per individu zullen veranderen, maar dat dat niet iets heel groots al groep gaat veranderen. Dat is jammer, want ik geloof juist ook in de kracht van de mensheid. Ik hoor jullie. Ik ben het niet met jullie eens. Ja.

Respondent 2

Ik had bijvoorbeeld dat voorbeeld...

Respondent 4

Ik heb bijvoorbeeld wel zoiets van kom bij ons werken? Heb je iets nodig? Of ik je nu ken of niet. Ja.

Respondent 2

Ja, ik zie bijvoorbeeld mijn dochters... Ze zijn, ook omdat zij een dubbel paspoort hebben, in de lockdowns ook in Argentinië geweest. Hun beleving... Vooral mijn oudste kan dat heel goed uitleggen. Hun beleving daar is heel anders. In een grote stad, Buenos Aires. Daarvan zou je kunnen denken dat het ook vrij individualistisch is. Maar mensen zijn daar toch nog veel meer bij elkaar betrokken en in elkaar verweven. Wat zij heel erg hadden... Dan kom ik nu in Amsterdam en zit iedereen weer helemaal op z'n eigen dingetje.

Respondent 4

Ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Dus het is niet alleen de lockdown. Ik denk dat het ook te maken heeft met onze samenleving.

Respondent 6

Ja.

Respondent 2

Hoe we daar dan mee omgaan, met zo'n lockdown.

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Ik heb ook... Een goede vriendin van mij woont in Antwerpen, in België. Daar was heel veel sociale controle. Een beetje bubbel. Als er dan een keertje iemand meer was gekomen dan twee personen, dan werd er gewoon aangebeld. Van hê, ik heb gezien dat jij meer mensen over de vloer hebt. Daar kun je wat van vinden. Dat vind je heel irritant. Maar er is heel veel sociale controle. Ze houden elkaar wel in de gaten. Er werd ook... Een soort kliktelefoon had je daar dan.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Die hadden wij natuurlijk ook wel heel even.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Maar ik denk dat die een maand ofzo... Maar je merkt toch ook in die lockdowns hoe groot het verschil is in hoe er dan met elkaar wordt omgegaan ofzo.

Respondent 1

Het geeft weer hoe de samenleving ervoor staat.

Respondent 2

Precies.

Respondent 1

Het is gewoon heel individualistisch.

Respondent 2

Ja.

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Je ziet gewoon iedere keer dat Nederland er zo uitkomt, van, ja... We halen onze schouders op.

Respondent 5

Als ik de tekst zie van Eberhard van der Laan. Zorg goed voor elkaar, zorg voor de stad. Dan moet ik altijd lachen, want ik vind de stad juist asocialer geworden. Helemaal tijdens de lockdown.

Respondent 4

Echt waar?

Respondent 5

Ja. Mijn burens, bijvoorbeeld, die ik niet eens ken. Ze weten dat we kinderen hebben. Ze gaan bijvoorbeeld gewoon muziek... Ze hadden gewoon van die coronafeestjes links, rechts.

Respondent 4

Wat heb je zelf... Ben je gaan praten?

Respondent 5

Ja, uiteraard.

Respondent 4

Ja.

Respondent 5

Maar ook bijvoorbeeld het Vondelpark...

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

Ja.

Respondent 5

Het is een... Iedereen is zogenaamd milieubewust, maar als je ziet wat er wordt achtergelaten daar. Ik vind het belachelijk.

Respondent 1

Heel raar. Ja. Belachelijk.

Respondent 5

Ik vind het juist erger geworden.

Respondent 4

Dat vind ik ook hoor.

Respondent 5

Ja.

Respondent 4

Ik weet niet of het erger geworden is. Dat weet ik niet. Het is nu misschien meer zichtbaar.

Respondent 3

Dat is ook nadat ze zijn weggeknuppeld natuurlijk. Dan heb je niet echt tijd om het op te ruimen.

Respondent 2

Ja, maar het is lastig. Precies wat jij nu zegt. Ik heb daar ook last van. Ik woon ook tussen jongeren, zeg maar. Tegelijk begrijp ik het ook weer, omdat ik ook weet in wat voor moeilijk pakket ze zaten, snap je? Dus...

Respondent 4

Ja.

Respondent 2

Het is zo lastig om... Weet je, nu ook weer. Dat ze met valse bewijzen naar festivals zijn gegaan. Dan zeggen we allemaal, ja, wat een sukkel ben je dan. Tegelijkertijd, je bent al een jaar thuis. Je kunt helemaal niks, weet je wel. Ook zeker de leeftijdsgroep. Die kon ook niet eens meer sporten, ofzo. Dan snap ik het ook wel weer. Dan denk ik van, ja... Weet je. Het is echt elkaar opzoeken en een soort ervaringen uitwisselen van hé, maar ik heb nu even behoefte hieraan. Ja, maar ik heb er behoefte aan dat ik morgenochtend weer op tijd op kan. Weet je, het zijn altijd verschillende behoeften.

Respondent 1

Ja, die verschillende behoeften, dat is toch wel weer dat individualistische. Niet wat groter kunnen denken in het kader van de maatschappij. En dat kun je jongeren niet aanrekenen.

Respondent 4

Ja, precies.

Respondent 1

Maar ik bedoel, dat wat ouderen die dat nu...

Respondent 2

Dat gebeurde vijftig (50) jaar geleden ook.

Respondent 1

Ja, maar dat bedoel ik niet voor jongeren. Maar bijvoorbeeld de ouderen, die doen dat ook nog steeds op die manier.

Respondent 2

Ja, het is... Het gaat inderdaad over met elkaar in gesprek gaan daarover.

Respondent 1

Ja, maar ja, dat is dus het lastige. Ik heb het dus... Twee van mijn burens blijken virusontkenners te zijn. Terwijl ik daar gewoon twintig jaar goed contact mee heb gehad. Dus het is heel lastig. Als die nu dingen zeggen tegen mij of een feestje geven, dan kan er wel heengaan en erover gaan praten, maar dat heeft geen zin. Zij geloven zo duidelijk in... Ik zei, ik heb corona. Toen kreeg ik te horen, maar hoe weet je dat dan. Ik zei, nou, ik heb me laten testen. O. Weet je wel. Ik kom daar gewoon niet doorheen.

Respondent 2

Nee, maar goed, natuurlijk ontmoet je weer mensen. Ik denk dat het er uiteindelijk om gaat dat je met elkaar in gesprek gaat.

Respondent 1

Zeker.

Respondent 2

Want weet je, wij zitten hier met elkaar aan tafel.

Respondent 1

Ja, ja.

Respondent 2

Misschien had ik jou nog eens gesproken, ergens...

Respondent 1

Maar wat je nou toch merkt...

Respondent 1

...en jullie misschien helemaal niet.

Respondent 2

Ja. Snap je.

Respondent 1

Kijk, je zoekt toch weer die bubbel. Kijk, hier komen we omdat we hier allemaal bij zijn. Ik organiseer een filosofisch café in Amsterdam één keer per maand. Dat zijn natuurlijk allemaal hele gave gesprekken, maar zijn toch allemaal een beetje allemaal dezelfde opleiding, dezelfde ideeën, dezelfde gedachten. Je komt heel moeilijk uit die bubbel.

Respondent 6

Een beetje de nieuwe verzuiling met alle sociale mediabubbels en informatiebubbels waarin...

Respondent 2

Ja.

Respondent 1

Ja.

Respondent 6

...we allemaal zitten met algoritmes.

Respondent 2

Ja.

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Met algoritmes.

Respondent 1

En hier zijn we allemaal weer stedelijk. Ik heb een vriendin die in een dorp woont. Zij moest ook gewoon naar het werk. Haar vriend moest naar zijn werk. Ze hadden alle twee banen die niet thuis konden. Zij zeiden, wij merken eigenlijk helemaal niks van corona. Ja, we moeten een mondkapje op.

Respondent 1

Ja precies.

Respondent 2

Maar ons leven... Ze gingen nooit uit. Ze zitten niet op het terras. Ze wonen in een dorp. Ze gaan gewoon naar hun werk, ze koken hun eten en dat is het. Dus die hebben er eigenlijk niks van gemerkt. Dus dat is het ook nog hè. Wij wonen allemaal in de stad. Tenminste, ik neem aan de meeste hier. Dat zijn allemaal dingen die meespelen.

Interviewer

Dank jullie wel. Als jullie het goedvinden, wil ik graag afsluiten met een korte rondvraag. Ik ben heel benieuwd wat jullie over jezelf hebben geleerd in de afgelopen coronaperiode. Wil jij beginnen?

Respondent 1

Nou ja, dat nieuwsgierig blijven helpt. Dat in beweging blijven. Zelf heb ik op... Ik was op Terschelling. Toen het ik een pinguïn gekocht. Een heel lelijke porseleinen pinguïn. Die staat op mijn tafel. Die waggelen zo lekker door. Toen dacht ik, zo ga ik... Ik kocht dat ding zoveel jaar geleden. Ik dacht, zo ga ik mijn leven nu indelen. Niet wetende dat ik nog corona zou krijgen. Uiteindelijk heeft dat me ook geholpen. Gewoon een beetje doorwaggelen. En gewoon genieten van wat er op je pad komt. Dat heeft mij eigenlijk heel veel goed gebracht in de laatste maanden. En vertrouwen in verdergaan. Ja.

Interviewer

Dankjewel.

Respondent 1

Ja.

Respondent 2

Ja, weet je, ik was altijd ook best wel iemand die altijd maar weg was, onrust opzoeken. Een soort van er moet geleefd worden, want je leeft maar één keer. Maar ik had nu even wat meer ruimte voor die kant die het ook heel leuk vindt om lekker thuis te zijn. Weet ik veel. Bij mijn moeder in de tuin. Dat vond ik wel fijn, om dat weer terug te vinden, zeg maar. Ik weet... Het is niet iets nieuws dat je over jezelf leert, maar wel weer ruimte hebt gevonden voor een ander stukje van jezelf. In plaats van maar de stad met al z'n uitdagingen of al zijn leuke dingen, zeg maar. Ja. Ja.

Interviewer

Dankjewel.

Respondent 3

Ja, misschien meer flexibel zijn in wanneer je wat doet. En meer langetermijnvisies.

Respondent 2

Misschien, zeg je.

Respondent 3

Nou ja.

Respondent 2

Je weet het nog niet zeker.

Respondent 3

Je moet blijven kalibreren. Blijven aanpassen.

Respondent 1

Ja.

Respondent 4

Op de lange termijn. Wat ik heb geleerd, vroeg je toch?

Interviewer

Ja, over jezelf.

Respondent 4

Ja, dat mediteren helpt. Zelfontplooiing helpt. Dat ik mezelf ook echt wel een goed mens durf te noemen. Dat heb ik geleerd van de situatie.

Interviewer

Dankjewel.

Respondent 5

Voor mij is het meer dat, ondanks... Het was in één keer wel echt als een klap aangekomen. Maar ik denk wel, ook omdat ik gewoon veel van mijn familie hou, dat ik daardoor automatisch mezelf aanpas. En gewoon aanpak. Ja. Ik had mezelf niet zo gezien, maar het is wel gelukt. Het is wel goed gekomen uiteindelijk.

Respondent 4

Iets om trots op te zijn.

Respondent 5

Ja.

Respondent 6

Ja, zeker.

Respondent 1

Maar nu weer heel snel eruit.

Respondent 6

Ja, voor mij... Ik heb een betere visie gekregen op de dingen die ik graag op locatie doe. Voor die dingen hoef ik helemaal niet op locatie te zijn. Voor werk hoef ik echt niet naar kantoor heen en weer te gaan, of wat... Dat had ik al vooraf genoemd. Maar ik miste wel mijn sportclub.

Interviewer

Dankjewel. Hartelijk dank voor jullie komst. Voor het delen van al jullie ervaringen. Ik wens jullie een hele fijne avond.

Respondent 4

Ja, insgelijks.

Respondent 6

Ja, jullie ook bedankt.

Respondent 2

Fijne avond.

Respondent 3

Fijne avond.

Respondent 5

Tot ziens.

Respondent 2

En jij succes met je baby'tje.

Interviewer

Misschien moet ik dat nog vragen. Zijn er nog, zijn er nog... Zijn er nog vragen vanuit jullie? Of opmerkingen? Toch goed om dat nog even te checken.

Respondent 6

Zijn er nog dingen die je kunt onthullen na afloop van ons gesprek die je voorheen niet kon verklappen? Je hebt iets gezegd over de opdrachtgever. Zijn er andere dingen, het hoe en waarom?

Interviewer

Ja, zeker. Wat we hiermee gaan doen... Het wordt een gemeenschappelijke publicatie. Het is ook zeker de bedoeling om dit terug te koppelen naar de beleidsmaker om te kijken... Zeker naar de toekomst, hoe beleid ingezet kan worden om het nog beter steun te verlenen.

Respondent 2

Voor een volgende...

Interviewer

Ja.

Respondent 6

Nou prima, de klimaatcrisis komt eraan.

Respondent 2

Ja.

Interviewer

Dus dat is eigenlijk het doel. Het gaat ook zeker naar het Ministerie van Volksgezondheid, bijvoorbeeld om de kennis die we vergaren, terug te koppelen.

Respondent 1

Ja.

Respondent 4

En wat heb jij geleerd van deze coronaperiode?

Interviewer

Wat ik geleerd heb tijdens de coronaperiode. Ik heb over mezelf en eigenlijk ook een beetje over de samenleving geleerd, dat heb ik hier ook terug gehoord, dat ik eigenlijk standaard blootgesteld ben aan te veel prikkels. En hoe goed het me heeft gedaan om minder te hebben. En te beseffen dat je dat ook wel weer kunt trainen, maar dat voor mij ook wel het belang van het opzoeken van rust en natuur nog duidelijk is geworden. Ik denk wel dat ik dat echt nodig heb.

Respondent 4

Ja.

Interviewer

Ja, om bij mijzelf te...

Respondent 2

Blijven. Ja.

Respondent 6

Je bent niet alleen. Er zijn heel veel mensen die hetzelfde hebben ontdekt.

Interviewer

Dus dat heb ik wel ontdekt, ja.

Respondent 6

Heel goed.

Interviewer

Dat dat belang groot is, ja.

Respondent 6

Ja.

Respondent 4

Ja, mooi.

Respondent 1

Oké.

Respondent 2

Zou ik er eentje mee mogen nemen op de fiets?

Interviewer

Ja hoor, zeker.

Respondent 2

Ik vind het zo lekker, zo'n koud hapje.

Interviewer

Dank jullie wel voor jullie komst.

Respondent 1

Oké, tot ziens.

Interviewer

O ja, we hebben nog een kleinigheid voor jullie. Sorry.

*** Einde transcriptie